

V c
4547

B. M. II, 34
h. 417.

V c
4547

INSTRUMENTUM
PACIS
MONASTERIO-
OSNABRUGENSIS.

1648.

4

14

C. 4.

INSTRUMENTUM PACIS CÆSAREO-SVECICUM.

IN NOMINE SACROSANCTÆ ET INDIVIDUÆ TRINITATIS,
AMEN.

Notum sit universis & singulis, quorum interest, aut quomodo libet interesse potest. Postquam à multis annis orta in Imperio Romano dissidia, motusq; civiles eò usque increverant, ut non modò universam Germaniam, sed & aliquot finitima Regna, potissimum verò Sueciam, Galliamq; ita involuerint, ut diuturnum & aere exinde natum sit bellum, primò quidem inter Serenissimum & Potentissimum Principem ac Dominum, DN. FERDINANDUM SECUNDUM, Electum Romanorum Imperatorem semper Augustum, Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiae, Schlavoniæ, &c. Regem, Archi-Ducem Austriæ, Ducem Burgundiæ, Brabantiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ, Marchionem Moraviæ, Ducem Luxemburgiæ, Superioris ac Inferioris Silesiæ, Würtembergæ & Teckæ, Principem Sueviæ, Comitem Habsburgi, Tyrolis, Kyburgi & Goritiæ, Landgravium Alsatia, Marchionem Sacri Romani Imperii, Burgoviæ ac Superioris & Inferioris Lusatia, Dominum Marchiæ Schlavonica, Portus Naonis, & Salinarum, &c. inclitæ memoriæ, cum suis fœderatis & adhærentibus ex una: Et Serenissimum ac Potentissimum Principem ac Dominum, DN. GUSTAPHUM ADOLPHUM, Suecorum, Gothorum & Vandalorum Regem, Magnum Principem Finlandiæ, Ducem Esthoniæ & Careliæ, Ingriæq; Dominum, inclytæ recordationis & Regnum Sueciæ, ejusq; fœderatos & adhærentes ex altera parte: Deinde post eorum è vita decessum, inter Serenissimum & Potentissimum Principem ac Dominum, DN. FERDINANDUM TERTIUM, Electum Romanorum Imperatorem semper Augustum, Germaniæ, Hun-

gariæ,

gariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatia, Slavonia, &c. Regem
 Archiducem Austria, Ducem Burgundiæ, Brabantia, Styria,
 Carinthia, Carniolæ, Marchionem Moravia, Ducem Luxem-
 burgiæ, Superioris ac Inferioris Silesiæ, Württembergæ & Teckæ,
 Principem Sueviæ, Comitem Habsburgi, Tyrolis, Kyburgi &
 Goritiæ, Landgravium Alsatia, Marchionem Sacri Romani Im-
 perii, Burgoviæ ac Superioris & Inferioris Lusatia, Dominum
 Marchiæ Slavonica, Portus Naonis & Salinarum, &c. cum suis
 foederatis & adhærentibus ex una: Et Serenissimam ac Poten-
 tissimam Principem ac Dominam, DN. CHRISTINAM, Sue-
 corum, Gothorum, Vandalorumque Reginam, Magnam Prin-
 cipem Finlandiæ, Ducem Esthoniæ & Careliæ, Ingriæq; Domi-
 nam, Regnumque Sueciæ & ejus foederatos & adhærentes ex
 altera parte; unde multa Christiani sanguinis effusio cum plu-
 rimarum Provinciarum desolatione secuta est; Tandem divi-
 na bonitate factum esse, ut utrinq; de pace universali suscepta
 sit cogitatio, in eumq; finem ex mutuâ partium conventionem
 Hamburgi die vigesima quinta stylo novo, vel die decima quin-
 ta stylo veteri Decembris, Anno Domini, millesimo sexcente-
 simo quadragesimo primo inita, constituta sit dies undecima
 stylo novo, vel prima stylo veteri mensis Julii, Anno Domini
 millesimo sexcentesimo quadragesimo tertio Congressui Ple-
 nipotentiariorum Osnabrugis & Monasterii Westphalorum in-
 stituendo, Comparentes igitur statuto tempore & loco utrin-
 que legitimè constituti Legati Plenipotentiarii, à parte qui-
 dem Imperatoris, Illustrissimi & Excellentissimi Domini, Dno
 Maximilianus Comes à Traumansdorff & Weinsberg, Baro in
 Gleichenberg, Neostadii ad Cocrum, Negau, Burgau & Totzen-
 bach, Dominus in Teinitz, Eques Aurei Velleris, Consiliarius
 Secretus & Camerarius Sacræ Cæsareæ Majestatis, ejusq; Aulæ
 Supremus Præfectus, nec non Dno. Johannes Maximilianus,
 Comes à Lamberg, Liber Baro in Ortteneck & Ottenstein, Do-
 minus in Stockaren & Ammerang, Burggravius in Steyer, Sac.

A 2

Cæs.

Cæs. Majestatis Camerarius, & Dno. Johannes à Crane, J.U.Li-
centiatus & Comes Palatinus, Consilarii Imperiales Aulici; A
parte verò Reginae Sueciæ, Illustrissimi & Excellentissimi Do-
mini, Dno. Joannes Oxenstierna Axelii, Comes Moreæ Australis,
Liber Baro in Kymitho & Nynaas, Dominus in Fyholm, Al-
hult, Horningsholm, Sodorbo & Lidoo, Regni Sueciæ Senator
& Consiliarius Cancellariæ, & Dno. Johannes Adler Salvius,
Dominus in Adlersberg, Harsefeld, Wildenbruck & Tullinge,
Regni Sueciæ Senator, Regiæ Majestatis Consiliarius Secretus,
& Aulæ Cancellarius, post invocatum divini Numinis auxiliū,
mutuasq; Plenipotentiarum tabulas ritè commutatas præsen-
tibus, suffragantibus & consentientibus Sacri Romani Imperii
Electores, Principibus ac Statibus ad Divini Numinis glori-
am & Christianæ Reipublicæ salutem in mutuas Pacis & amici-
tiæ Leges consenserunt, & convenerunt tenore sequenti.

ARTICULUS I.

PAx sit Christiana, universalis, perpetua, veraq; & sincera amici-
tia inter Sacram Cæsaream Majestatem, Domum Austriacam, o-
mnesq; ejus foederatos, & adhaerentes, & singulorum hæredes &
successores, inprimis Regem Catholicum, Electores, Principes,
ac Status Imperii ex una, & Sacram Regiam Majestatem, Regnumque
Sueciæ, omnesq; ejus foederatos & adhaerentes & singulorum hæredes
ac successores, inprimis Regem Christianissimum ac respectivè Electro-
res, Principes, Statusq; Imperii ex altera parte. Ea; ita sincerè, serioq;
servetur & colatur, ut utraque pars alterius utilitatem, honorem ac
commodum promoveat, omniq; ex parte & universi Romani Imperii
cum Regno Sueciæ, & vicissim Regni Sueciæ cum Romano Imperio fida
vicinitas, & segura studiorum pacis atque amicitiae cultura revirescant
ac reflorescant.

II.

Sit utrinq; perpetua oblivio & Amnestia omnium eorum, quæ ab
initio horum motuum, quocunq; loco modovè, ab una vel altera par-
te, ultrò citròq; hostiliter, facta sunt, ita ut nec eorum, nec ullius alte-
rius rei causa vel prætextu alter alteri posthac quicquam hostilitatis aut
inimi-

inimicitia, molestia vel impedimenti, quoad personas, statum, bona vel securitatem per se vel per alios, clam aut palam, directe vel indirecte, specie juris aut via facti, in Imperio aut uspiam extra illud (non obstantibus ullis prioribus pactis in contrarium facientibus) inferat, vel inferri faciat, aut patiat, sed omnes & singulae hinc inde, tam ante bellum quam in bello, verbis, scriptis, aut factis illatae injuriae, violentiae, hostilitates, damna, expensae, absque omni personarum rerumve respectu ita penitus abolitae sint, ut quicquid eo nomine alter adversus alterum praetendere posset, perpetua sit oblivione sepultum.

III.

Juxta hoc universalis & illimitatae Amnestiae fundamentum universi & singuli Sacri Romani Imperii Electores, Principes, Status, (comprehensa immediata Imperii Nobilitate) eorumque Vasalli, Subditi, Cives & Incolae, quibus occasione Bohemiae Germaniaeve motuum vel foederum hinc inde contractorum, ab una vel altera parte aliquid praedicti aut damni quocumque modo vel praetextu illatum est, tam quoad ditiones & bona feudalia, subfeudalia & allodialia, quam quoad dignitates, immunitates, Jura & privilegia restituti sunt plenarie in eum utrinque, statum in sacris & profanis, quo ante destitutionem gavisi sunt, aut jure gaudere potuerunt, non obstantibus, sed annullatis quibuscumque interim in contrarium factis mutationibus.

Quemadmodum vero tales restitutiones omnes & singulae intelligendae sunt saevlis juribus quibuscumque, tam directi quam utilis domini, in vel circa bona restituenda, sive secularia sive Ecclesiastica, sive restituenti, sive restituendo, sive cuivis tertio competentibus, salvis item litis pendentibus desuper in Aula Caesarea, sive in Camera Imperiali, vel aliis Imperii immediatis aut mediatis Dycasteriis vertentibus. Ita haec clausula salvatoria generalis, vel aliae subsequentes speciales ipsam restitutionem nullatenus impediunt, sed competentia jura, actiones, exceptiones, & litis pendentiae post factam demum restitutionem, coram competenti Judice examinentur, discutiantur & expediuntur, multo minus haec reservatio ipsi Amnestiae universali & illimitatae quicquam praedicti afferat, aut etiam ad proscriptiones, confiscationes & ejus generis alienationes extendatur, vel articulis aliter conventis interque hos compositioni Gravaminum aliquid deroget. Nam quantum juris in bonis Ecclesiasticis hucusque controversis ejusmodi resti-

tuti vel restituendi sunt habituri, patebit infra articulo de Gravami-
num Ecclesiasticorum compositione.

IV.

Et quamvis ex hac præcedenti regula generali facile dijudicari
possit, qui & quatenus restituendi sint, tamen ad instantiam aliquorum
de quibusdam gravioris momenti causis, prout sequitur specialiter
mentionem fieri placuit, ita tamen, ut, qui expressè non nominati vel
expuncti sunt, propterea pro omisiss vel exclusis non habeantur.

Ante omnia verò causam Palatinam Conventus Osnabrugensis &
Monasteriensis eò deduxit, ut ea de re jam diu mota lis dirempta sit
modo sequenti.

Et primò quidem quod attinet Domum Bavaricam, dignitas Ele-
ctoralis, quam Electores Palatini antehac habuerunt, cum omnibus
regaliis, officiis, præcedentiis, insigniis & juribus quibuscunq; ad hanc
dignitatem spectantibus, nullo prorsus excepto, ut & Palatinatus su-
perior totus, una cum Comitatu Cham, cum omnibus eorum apperti-
nentiis, regaliis ac juribus, sicut hæctenus, ita & imposterum mane-
ant penes Dominum Maximilianum, Comitem Palatinum Rheni, Ba-
variæ Ducem, ejusque liberos totamq; Lineam Guilhelmianam, quam-
diu masculi ex ea superstites fuerint.

Vicissim Dominus Elector Baviariæ pro se heredibus ac succes-
sibus suis, totaliter renunciaret debito tredecim millionum, omnique
prætensionem in Austriam Superiorem, & statim à publicata pace omnia
Instrumenta desuper obtenta Cæsareæ Majestati ad cassandum & an-
nullandum extradat.

Quod ad Domum Palatinam attinet, Imperator cum Imperio, pu-
blicæ tranquillitatis causâ consentit, ut vigore præsentis conventio-
nis institutus sit Electoratus Octavus, quo Dominus Carolus Ludovi-
cus, Comes Palatinus Rheni ejusque heredes & agnati, totius Lineæ
Rudolphinæ juxta ordinem succedendi in Auræ Bullâ expressum, de-
inceps fruantur. Nihil tamen juris, præter simultaneam investituram
ipsi Domino Carolo Ludovico aut ejus successoribus ad ea, quæ cum
dignitate Electorali Domino Electori Baviariæ, totique Lineæ Guilhel-
mianæ attributa sunt, competat.

Deinde ut inferior Palatinatus totus cum omnibus & singulis Ec-
clesiasticis & secularibus bonis, juribus & appertinentiis, quibus ante
motus

motus Bohemicos Electores Principesq; Palatini gavisi sunt, omnibusque documentis, regestis, rationariis, & cæteris actis huc spectantibus eidem plenariè restituantur: Casatis iis, quæ in contrarium acta sunt, idq; authoritate Cæsarea effectum iri; ut neque Rex Catholicus, neq; ullus alius, qui exinde aliquid tenet, se huic restitutioni ullo modo opponat.

Cum autem certæ quædam Præfecturæ Stradæ Montanæ antiquitus ad Electorem Moguntinensem pertinentes, anno demum millesimo quadringentesimo sexagesimo tertio, pro certa pecuniæ summa Palatinis cum pacto perpetuæ reuisionis impignoratæ fuerint: ideo conventum est, ut hæ Præfecturæ penes modernum Dominum Electorem Moguntinensem, ejusque in ArchiEpiscopatu Moguntinensi Successores permaneant, dummodo pretium pignorationis sponte oblatum, infra terminum executioni conclusæ Pacis præfixum, paratè pecuniâ exsolvat, cæterisque, ad quæ juxta tenorem literarum oppignorationis tenetur, satisfaciat.

Electori quoq; Trevirensi tanquam Episcopo Spirensi, Episcopo item Wormatiensi, jura quæ prætendunt in bona quædam Ecclesiastica, intra Palatinatus Inferioris territorium sita coram competenti Judice prosequi liberum esto, nisi de his inter utrumque Principem amicè conveniatur.

Quod si verò contigerit Lineam Guilhelmianam masculinam prorsus deficere, superstite Palatina, non modò Palatinatus Superior, sed etiam dignitas Electoralis, quæ penes Bavariæ Duces fuit, ad eodem superstites Palatinos, interim simultaneâ investiturâ gavisuros, redeat, octavo tunc Electoratu prorsus expungendo; Ita tamen Palatinatus Superior hoc casu ad Palatinos superstites redeat, ut heredibus allodialibus Electoris Bavariæ, actiones & beneficia, quæ ipsis ibidem de jure competunt, reservata maneant.

Pacta quoque gentilitia inter Domum Electoralem Heidelbergensem & Neoburgicam, à prioribus Imperatoribus super Electorali successione confirmata, ut & totius Lineæ Rudolphinæ Jura, quatenus huic dispositioni contraria non sunt, salva rataque maneant.

At hæc si quæ feuda Juliacensia aperta esse, competenti via juris evictum fuerit, ea Palatinis evacuentur.

Præterea, ut dictus Dominus Carolus Ludovicus aliquatenus liberetur

beretur onere prospiciendi fratribus de appenagio, Cæsarea Majestas ordinabit, ut dictis suis fratribus quadringenta Imperialium thalerorum millia intra quadriennium ab initio anni venturi millesimi sexcentissimi quadragesimi noni numerandum expendantur, singulisque annis centena millia solvantur, unà cum annuo censu quinque de centum computatis,

Deinde tota Domus Palatina cum omnibus & singulis, qui ei quocunq; modo addicti sunt, aut fuerunt, præcipuè verò ministri, qui ei in hoc conventu aut aliàs operam suam navarunt, ut & omnes Palatinatus exules, fruantur Amnestiâ generali suprâ descriptâ, pari cum cæteris in ea comprehensis jure, & hac transactione singulariter in puncto Gravaminum plenissimè,

Vicissim Dominus Carolus Ludovicus cum fratribus Cæsareæ Majestati obedientiam & fidelitatem sicut cæteri Electores, Principesq; Imperii præstet, ac insuper Palatinatu Superiori pro se & hæredibus suis, tum ipse, tum ejus fratres, donec ex Linea Guilhelmiana hæredes legitimi & masculi superfuerint, renuncient.

Cum autem de ejusdem Principis Viduæ Matri, sororibusq; præstando victualitio, & dote constituenda mentio injiceretur, pro benevolò Sacræ Cæsareæ Majestatis in Domum Palatinam affectu, promissum est, dictæ Viduæ Matri pro victualitio semel pro semper viginti thalerorum Imperialium millia, singulis autem sororibus dicti Domini Caroli Ludovici, quando nuptum elocatae fuerint, dena Thalerorum Imperialium millia, nomine suæ Majestatis exsolutum iri. De reliquo verò ipsis idem Princeps Carolus Ludovicus satisfacere teneatur.

Comites in Lainingen & Daxburg, sæpè dictus Dominus Carolus Ludovicus ejusque succesores in Palatinatu Inferiori nulla in re turbet, sed jure suo à multis retrò seculis obtento, & à Cæsaribus confirmato, quietè ac pacificè uti frui permittat,

Liberam Imperii Nobilitatem per Franconiam, Sueviam & Tractum Rheni, cum districtibus appertinentibus in suo statu immediatè inviolatè relinquat.

Feuda etiam ab Imperatore in Baronem Gerardum de Waldenburg, dictum Schenckhern, Nicolaum Georgium Reigersperger, Cancellarium Monguntinum, & Henricum Brömser, Baronem de Rudesheim: Item ab Electore Bavarix in Baronem Joan. Adolphum Wolff, dictum

dictum Metternich collata, rata maneat. Teneantur tamen ejusmodi Vasalli Domino Carolo Ludovico, velut Domino directo ejusque successoribus juramentum fidelitatis prestare, atque ab eodem feudorum suorum renovationem petere.

Augustanae Confessionis consortibus, qui in possessione templorum fuerant, interque eos civibus & Incolis Oppenheimensibus servetur Status Ecclesiasticus Anni millesimi sexcentissimi vigesimi quarti, ceterisque id desideraturis, Augustanae Confessionis exercitium, tam publicè in templis ad statas horas, quàm privatim in ædibus propriis, aut alienis ei rei destinatis per suos aut vicinos verbi divini Ministros peragere liberum esto.

Princeps Ludovicus Philippus Comes Palatinus Rheni recuperet omnes ditiones, dignitates & jura in sacris & profanis, quæ ipsi à majoribus ex successione & divisione ante tumultus bellicos obvenerunt.

Princeps Fridericus Comes Palatinus Rheni, quartam partem veltigalis Viltzbacensis, Cænobium quoque Hornbach cum pertinentiis, & quicquid juris parens ejus ante hac ibidem habuit ac possedit, recipiat & respectivè retineat.

Princeps Leopoldus Ludovicus Comes Palatinus Rheni restituatur penitus in Comitatum Veldentz ad Mosellam, tam in Ecclesiasticis, quàm Politicis, contra omnia hæctenus attentata, in eum, quo anno millesimo sexcentesimo vigesimo quarto ipsius Parens fuit, statum.

Controversia, quæ veritur inter Episcopos respectivè Bambergensem & Herbipolensem ac Marchiones Brandenburgicos, Culmbachi & Onoltzbachi de Castro, Oppido, Præfecturâ & Monasterio Kitzingen in Franconia ad Moenum, aut amicabili compositione, aut summario juris processu terminetur intra biennium, sub poena perdendæ prætensionis imponenda tergiversanti, interim dictis Dominis Marchionibus restituatur nihilominus fortalicium Viltzburg in eum statum, qui tempore traditionis descriptus fuit ex conventionem & promisso.

Domus Württembergica meneat quietè in recuperata possessione, Dynastiæ Weinsberg, Neustadt & Medmühle. Restituatur etiam in omnia & singula secularia atq; Ecclesiastica bona & jura ante hos motus ubicunque possessa, interq; illa specialiter in Dynastias Blaubeuren, Achalm, & Stauffen cum pertinentiis & sub prætextu pertinentium ad eas occupatis bonis, cum primis civitate & territorio Gøppingensi

B

atque

jeftas
lero-
i sex-
isque
cen-
quo-
ui ei
Pala-
cum
er in
arez
pesq;
ibus
redes
præ-
ene-
mis-
inti
omi-
ero-
e re-
atur.
olus
tur-
nfr-
Tra-
iatè
den-
Can-
des-
olff,
atum

atque pago Pflumeren, redditibus Universitati Tubingensi piè fundatis. Recipiat etiam Dynastias Heidenheim & Oberkirch, itemque civitates Balingen, Tutlingen, Ebingen & Rosenfeld, nec non arcem & pagum Neidlingen cum pertinentiis, tum Hohentweil, Hohenasperg, Hohenaurach, Hohen Tübingen, Albeck, Hornberg, Schiltach cum civitate Schorndorff. Restitutio etiam fiat in Ecclesias collegiatas Stuttgard, Tübingen, Hernberg, Göppingen, Bachnang, nec non in Abbantias, Præposituras atque Monasteria Bebenhausen, Maulbron, Anhausen, Lorch, Adelberg, Denckendorff, Hirschau, Blaubeuren, Herprechtingen, Murhard, Albersback, Königsbrun, Herrenalb, Divi Georgii, Reichenbach, Pfullingen & Lichtenstern sive MarienCron, & similia, cum omnibus documentis ablatiis, salvis tamen & reservatis Domus Austriacæ, nec non Würtembergicæ in suprascriptas dynastias Blaubeuren, Achalm & Stauffen prætensis juribus, actionibus, exceptionibus & remediis atque beneficiis juris quibuscunque.

Principes quoque Würtembergici Lineæ Mompelgardensis restituantur in omnes suas ditiones in Alsatia vel ubicunq; sitas, & nominatim in duo Feuda Burgundica Clerval & Passavant, & ab utraq; parte redintegrentur in eum statum, jura, prærogativas ac in specie ad eam immedietatem erga Romanum Imperium, qua ante initium horum bellorum gavisii sunt, & qua cæteri Imperii Principes ac Status gaudent vel gaudere debent.

De Causa Badensi hoc modo conventum est.

Fridericus Marchio Badensis & Hochbergensis, ejusq; filii, & hæredes, cum omnibus qui iisdem quocunq; modo inservierunt, aut adhuc dum inserviunt, cujuscunq; nominis aut conditionis sint, gaudeant & fruantur supra articulo 2. & 3. descripta Amnestiâ cum omnibus suis clausulis & beneficiis, ejusq; vigore restituantur plenissimè in eum statum in sacris & profanis, in quo ante exortos Bohemiæ motus fuit Dn9. Georgius Fridericus, Marchio Badensis & Hochbergensis, quoad Marchionatum Inferiorem Badensem, qui vulgò sub appellatione Baden Durlach venit, itemq; quoad Marchionatum Hochbergensem, tum etiam quoad ditiones Rottelen, Badenweiler, & Sausenberg, non obstantibus, sed annullatis quibuscunque interim in contrarium factis mutationibus. Deinde restituantur Marchioni Friderico Præfecturæ Stain & Renchingen absq; onere æris alieni, interea temporis à Marchione

chione Guilhelmo contracti, ratione fructuum, interesse aut sumptuum per transactionem Etlingæ anno Domini millesimo, sexcentesimo vigesimo nono initam dicto Guilhelmo Marchioni Badensi cesæ cum omnibus Juribus, documentis literariis, aliisque pertinentiis, ita ut tota illa actio sumptuum ac fructuum perceptorum & percipiendorum cum omni damno & interesse à tempore primæ occupationis numerando, sublata & penitus extincta sit. Annua quoque pensitatio ex Marchionatu Inferiori, Marchionatu Superiori pendi solita, virtute presentium penitus sublata, annullata & annihilata sit, nec eo nomine quicquam vel de præterito vel de futuro in posterum unquam prætendatur vel exigatur. Alternetur etiam in posterum inter utramque Lineam Badensem, Inferioris scilicet & Superioris Marchionatus Badensis, præcedentia & Sessio in Comitibus & circuli Suevici, aliisque universalibus vel particularibus Imperii aut quibuscumque conventibus, pro nunc tamen eadem præcedentia penes Marchionem Fridericum, dum superstes erit, permanente.

De Baronatu Hohen-Gerolseck conventum est, ut si Domina Principissa Badensis prætenfa sua Jura in dicto Baronatu documentis authenticis sufficienter probaverit, restitutio statim post latam de super sententiam fiat cum omni causa, omniq; Jure, vigore documentorum competenti. Cognitio autem hæc finiatur à die publicatæ pacis infra biennium. Nullæ deniq; actiones, transactiones, vel exceptiones, generales vel speciales clausulæ in hoc Instrumento Pacis comprehensæ (quibus omnibus per expressum & in perpetuum vigore hujus derogatum sit) ab una vel altera parte ullo unquam tempore contra hanc specialem conventionem allegentur vel admittantur.

Dux de Croy gaudeat effectu generalis Amnestiæ, neq; protectio Regis Christianissimi sit ei fraudi, dignitatis, privilegiorum, honorum, bonorum aut ullo alio respectu: quietè quoque possideat eam Dominii Vinstingen partem, quam Majores sui possiderunt, prout nunc à Domina matre sua dotalitii nomine possidetur. Juribus Imperii quoad dictum Dominum Vinstingen in eo statu, quo fuerunt ante hos motus, salvis permanentibus.

Quod controversiam Naslau Siegen contra Naslau Siegen attinet, cum res hæc per commissionem Cæsaream Anno millesimo sexcentesimo quadragesimo tertio ad amicabilem compositionem sit remissa, reassumatur ejusmodi commissio, & totalis vel amicabili compositione, vel

dati
itates
gum
ohen-
tate
gard,
Præ-
orch,
gen,
chen-
im o-
stria-
, A-
& re-
restit-
omi-
par-
eam
orum
dent
hæ-
t ad-
ude-
ibus
eum
fuit
oad
Ba-
tum
ob-
ctis
uræ
far-
one

ne, vel juridica sententia, coram competenti iudice decidatur; Comite Joanne Mauritio de Nassau, ejusq; fratribus absq; ulla turbatione pro suis quotis duntaxat in apprehensa possessione manentibus.

Comitibus Nassau Sarapontanis restituantur omnes eorum Comitatus, Dynastiæ, territoria: homines & bona Ecclesiastica & secularia, feudalia & allodialia, nominatim verò Comitatus Sarapontanus & Sarwerdanus integri cum omni causa; ut & fortalitium Homburg cum tormentis bellicis, mobilibusq; ibi repertis; Salvis utrinq; respectivè tam ratione anno millesimo sexcentesimo vigesimo nono, septimo Julii, per sententiam adjudicatorum in revisorio, quam aliis etiam de illatis damnis, competentibus juribus, actionibus, exceptionibus & beneficiis Juris juxta Leges Imperii determinandis, nisi partes potius ament amicâ transactione rem componi. Salvo etiam jure, quod Comitibus de Lainingen, Daxburg in dicto Comitatu Sarwerdano competere potest.

Domus Hanoica restituatur in Præfecturas Bobenhausen, Bischoffsheim am Steeg & Wilstatt.

Johannes Albertus Comes Solmensis in quadrantem Oppidi Butzbacensis & quatuor pagos adjacentes restituatur.

Itemq; restituatur Domus Solms, Hohensolms in omnia bona & jura sibi anno millesimo sexcentesimo trigesimo septimo adempta, non obstante transactione desuper cum Domino Georgio Landgravio Hassiæ postea facta.

Comites de Isenburg gaudeant Amnestiâ generali suprâ artic. 2. & 3. descripta, salvis tamen juribus Domino Georgio Landgravio Hassiæ vel cuivis tertio contra eosdem, ut & contra Comites de Hohensolms competentibus.

Rheingravii in suas Præfecturas Troneck & Wildenburg, itemq; Dynastiam Marchingen cum pertinentiis & cætera omnia Jura à vicinis usurpata, restituantur.

Vidua Domini Ernesti Comitis Sainensis restituantur in eam possessionem, arcis, oppidi & Præfecturæ Hachenburg cum pertinentiis, ut & pagi Bendorff, in qua fuit ante destitutionem, salvo tamen jure cusjuvis.

Castrium & Comitatus Falckenstein restituantur ei, cui de jure competit. Quicquid etiam Juris Comitibus de Rasfeburg cognominatis Löwenhaupt/ in Præfecturam Bretzenheim, feudū Archiepiscopatus Coloniensis

Ionienſis, nec non Baronatum Reipoltzkirch in diſtrictu Hundsruck ſita competit, id eis cum omnibus juribus & appertinentiis ſalvum ſit.

Reſtituatur etiam Domus Waldeck in poſſeſſionem vel quaſi omnium jurium in Dynaſtiá Didinghauſen & pagos Nordenavv, Lichtenſcheid, Defeld & Nidern Schlaidern, prout illis anno milieſimo ſexcenteſimo vigeſimo quarto gavifa eſt.

Joachimus Erneſtus Comes Ottingenſis in omnia Eccleſiaſtica & ſecularia, quæ pater ipſius Ludovicus Eberhardus ante hos motus poſſidebat, reſtituatur.

Item Domus Hohenloica in omnia ipſi ablata, præcipuè Dynaſtiam Weickersheim: itemq; in Cænobium Scheffersheim abſq; omni exceptione, inprimis retentionis reſtituatur.

Fridericus Ludovicus Comes de Löwenſtein & Wertheim in omnes ſuos Comitatus & Dynaſtias, quæ tempore hujus belli ſequeſtrata, conſiſcata, aliisq; ceſſæ fuerunt, in Politicis & Eccleſiaſticis reſtituatur.

Ferdinandus Carolus Comes de Löwenſtein & Wertheim in omne id, quod deſunctis ejus agnatis Georgio Ludovico & Joanni Caſimiro ſequeſtratum, conſiſcatum, aliisq; ceſſum eſt, in Politicis & Eccleſiaſticis reſtituatur, ſalvis tamen iis bonis & Juribus, quæ Marca Chriſtiana, filia dicti Georgii Ludovici de Löwenſtein ex hæreditate paterna & materna competit, in quæ plenariè reſtituatur. Pariter etiam Vidua Joannis Caſimiri de Löwenſtein, in ſua bona dotalitia & hypothecata, reſervato Jure, ſi quod in ſupra dicta competit Comiti Friderico Ludovico, vel amicabili compoſitione vel legitimo Proceſſu proſequendo.

Domus Erbacenſis inprimis Comitis Georgii Alberti hæredes in Caſtrum Breubergicum, omniaque ejus jura, ipſis cum Domino Comite Löwenſteinenſi communia, tam quoad præſidium, ejusdemque directionem, quàm cætera civilia jura reſtituantur.

Vidua & hæredes Comitis à Brandenſtein reſtituantur in omnia ex cauſa belli adempta bona & Jura.

Baro Paulus Kevenhüller cum Nepotibus ex fratre, Hæredes Cancellarii Löffleri Marci Conradi à Rhelingen, liberi & hæredes; Item Hieronymus à Rhelingen unâ cum uxore, nec non Marcus Antonius à Rhelingen, quiſque in omnia ſibi per conſiſcationem adempta, plenariè reſtituti ſunt.

Contractus, permutationes, transactiones, obligationes & Inſtrumenta debiti, vi metuve, ſeu ſtatibus, ſeu ſubditis illicitè extorta, prout

Comite
ne pro
m Co-
ſecula-
ntanus
mburg
reſpe-
ſepti-
etiam
ibus &
tius a-
Comi-
petere
hoffs-
Butz-
ona &
a, non
Has-
rtic. 2.
Has-
ohen-
temq;
vici-
pos-
ntiis,
jure
com-
inatis
is Co-
nien-

in specie querantur Spira, Welsenburgum ad Rhenum, Lundavia, Reutlingen, Heilbrunna, aliique, ut & redemptæ cesæq; actiones abolitæ atq; ita annullatæ sunt, ut nullum iudicium actionemve, eo nomine, intentare minimè liceat. Quod si verò debitores Instrumenta Creditivi metive creditoribus extorserint, ea omnia restituantur, actionibus desuper salvis.

Debita sive Emptionis, venditionis, annuorum reddituum, sive alio nomine vocentur, si ab una alterave belligerantium parte in odium Creditorum violenter extorta sint, contra debitores veram violentiam & realem solutionem intercessisse allegantes, & se ad probandum offerentes, nulli processus executivi decernantur, nisi his exceptionibus prævia plenaria causæ cognitione decisæ.

Processu desuper instituto à pacis publicatione infra biennium finiendo sub pœnâ perpetui silentii contumacibus debitoribus imponenda. Processus autem hactenus eo nomine contra ipsos decreti unâ cum transactionibus & promissionibus pro futura creditorum restitutione factis, tollantur & enerventur, salvis tamen iis pecuniarum summis, quæ flagrante bello pro aliis ad avertenda majora eorum pericula & damna bono animo & intentione erogatæ sunt.

Sententiæ tempore belli de rebus merè secularibus pronunciatæ, nisi processus vitium & defectum manifestè pateat, vel in continenti demonstrari possit, non quidem omninò sint nullæ, ab effectu tamen rei iudicatæ suspendantur: donec acta judicialia (si alterutra pars intra semestre ab incita Pace spatium petiverit revisionem) in iudicio competenti, modo ordinario vel extraordinario in Imperio usitato revideantur & æquabili jure ponderentur, atq; ita dictæ sententiæ vel confirmentur vel emendentur, vel si nulliter latæ sint, planè rescindantur.

Si quæ etiam feuda regalia vel privata ab anno millesimo sexcentesimo decimo octavo non fuerunt renovata, nec interim eorum nomine præstita servitia, nemini in fraudi esto, sed tempus repetendæ investituræ à die factæ Pacis cedere incipiat.

Tandem omnes & singuli tam bellici Officiales militesq;, quàm Consilarii & ministri togati Civiles & Ecclesiastici, quocunq; nomine aut conditione censentur, qui uni alterive parti, earundemve fœderatis aut adherentibus, togâ vel sago militarunt, à summo ad infimum, ab infimo ad summum absq; ullo discrimine vel exceptione, cum uxoribus, liberis, hæredibus, successoribus, servitoribus, quoad personas & bona

& bona in eum vitæ, famæ, honoris, conscientiæ, libertatis, Jurium ac privilegiorum statum, quo ante dictos motus gavisi sunt, aut jure gaudere potuerunt, utrinq; restituti sunt, nec eorum personis aut bonis ullum creator præjudicium, ullave actio vel accusatio intentator, multò minùs ulla pœna, damnumve quocunq; prætextu irrogator. Et hæc quidem omnia quoad illos, qui Cæsareæ Majestatis & Domus Austriacæ subditi & vasalli non sunt, plenissimum effectum habeant.

Qui verò Subditi & vasalli hæreditarii Imperatoris & Domus Austriacæ sunt, eadem gaudeant Amnestiâ, quoad personas, vitam, famam & honores, habeantq; securum reditum in pristinam patriam, ita tamen ut se teneantur accommodare legibus patriciis Regnorum & Provinciarum.

Quantum autem eorundem bona concernit, si ea, antequam in Coronæ Sueciæ Galliæve partes transierunt, confiscatione aut alio modo amissa fuere, etsi Plenipotentarii Suedici diu multumq; institerant, ut iis etiam illa restituerentur; tamen cum Sacræ Cæs. Maj. hac in re ab aliis nihil præscribi, nec ob Cæsareanorum constantem contradictionem alter transigi potuerit, Ordinibusq; Imperii ea propter bellum continuari è re Imperii non fuerit visum; porrò quoq; amissa sunt, ac modernis possessoribus permanento.

Illa verò bona, quæ ipsis post ob eam causam, quod pro Suedis aut Gallis contra Cæsarem, Domumq; Austriacam arma sumptissent, erepta sunt, iisdem qualia nunc sunt, absq; refusione tamen sumptuum ac fructuum perceptorum, aut damni dati restituantur.

De cætero in Bohemia, aliisque quibuscunq; provinciis hæreditariis Imperatoris, Augustanæ Confessioni addictis subditis vel creditoribus, eorumve hæredibus, pro privatis suis prætensionibus, si quas habent, & earum nomine actiones intenderint, aut prosecuti fuerint, Jus & Justitia æquè ac Catholicis citra respectum administratur.

A dicta tamen universali restitutione excepta sunt, quæ restitui vel redhiberi nequeunt, mobilia & se moventia, fructus percepti, auctoritate belligerantium partium interversa, itemque tam destructa, quàm publicæ securitatis causa in alios usus conversa ædificia, publica & privata, sacra & profana, nec non deposita publica vel privata hostilitatis intuitu confiscata, legitimè vendita, spontè donata.

Quia verò etiam causa Juliæensis successionis inter Interessatos, nisi præveniatur, magnas aliquando turbas in Imperio excitare posset, ideo

ideo conventum est, ut ea quoque Pace confecta ordinario processu, coram Cæsarea Majestate vel amicabili compositione, vel alio legitimo modo sine morâ dirimatur.

V.

Cùm autem præsentì bello magnam partem, Gravamina, quæ inter utriusq; Religionis Electores, Principes & Status Imperii vertebantur, causam & occasionem dederint, de iis, prout sequitur, conventum & transactum est.

1. Transactio Anno millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, Passavii inita, & hanc Anno millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto secuta Pax Religionis, prout ea Anno millesimo quingentesimo sexagesimo sexto Augustæ Vindelicorum, & post in diversis Sacri Romani Imperii Comitibus universalibus confirmata fuit, in omnibus suis Capitulis, unanimi Imperatoris, Electorum, Principum & Statuum utriusque Religionis consensu initis ac conclusis, rata habeatur, sancteq; & inviolabiliter servetur. Quæ verò de nonnullis in ea Articulis controversis, hac Transactione communi partium placito statuta sunt, ea pro perpetuâ dictæ Pacis declaratione, tam in Judiciis, quàm alibi observanda habebuntur, donec per Dei gratiam de Religione ipsa convenerit, non attentata ejusvis seu Ecclesiastici seu Politici, intra vel extra Imperium, quocunque tempore interposita contradictione vel protestatione, quæ omnes inanes & nihili, vigore horum declarantur. In reliquis omnibus autem inter utriusque Religionis Electores, Principes, Status omnes & singulos sit æqualitas exacta mutuaque, quatenus formæ Reipublicæ, constitutionibus Imperii & præsentì Conventioni conformis est, ita ut quod uni parti justum est, alteri quoq; sit justum, violentia omni & via facti, ut aliàs, ita & hic inter utramq; partem perpetuò prohibita.

2. Terminus à quo Restitutionis in Ecclesiasticis, & quæ intuitu eorum in Politicis mutata sunt, sit dies prima Januarii Anni millesimi sexcentissimi vigesimi quarti: Fiat itaq; restitutio omnium Electorum, Principum & Statuum utriusque Religionis, comprehensa libera Imperii nobilitate, ut & communitatibus & pagis immediatis plenariè & purè, cassatis omnibus interim in istiusmodi causis latis, publicatis & institutis sententiis, decretis, transactionibus, pactis seu dedititiis, seu aliis, & executionibus, reductione ad Statum dicti anni dieiq; in omnibus facta.

Civita-

Civitates, Augusta Vindelicorum, Dunkelspühla, Biberacum & Ravensburgum, retineant bona, Jura & exercitium Religionis dicti anni dieique; sed ratione dignitatum Senatoriarum aliorumque munerum publicorum, sit inter utriusque Religionis addictos æqualitas idemque numerus.

In specie autem quoad Civitatem Augustam sint septem Senatores Consilii Secretioris ex familiis Patriiciis delecti, ex his desumpti Reipublicæ Præsides duo, vulgò Stadtpfleger dicti, unus sit Catholicus, alter Augustanæ Confessionis. Ex reliquis quinque, tres Catholicæ Religionis, & duo Aug. Conf. addicti. Senatores reliqui, Senatus, ut vocant minoris, nec non Syndici, Assesores Judicii Urbani, aliique Officiales omnes sint æquali numero utriusque Religionis. Quæstores rei nummarie sint tres, quorum duo unius, tertius diversæ religionis, ita quidem, in primo anno duo sint Catholici, unus verò Augustanæ Confessionis, altero, duo Augustanæ Confessionis & tertius Catholicus, & sic deinceps alternando singulis annis.

Præsides rei tormentariæ itidem tres parique annuâ alternatione. Idem etiam circa curam collectarum annonæ, ædificii muneris, & si quæ alia sunt officia, quæ tribus committuntur, obtineat: Ita quidem, ut si uno anno, duo officia (veluti Quæstura & cura annonæ vel ædificii muneris) penes duos Catholicos & unum Augustanæ Confessionis sint, eodem anno duo alia officia (veluti præfecturæ rei tormentariæ & collectarum) duobus ex Augustanâ Confessione & uni Catholico committantur; sequenti autem anno circa hæc officia duobus Catholicis, duo Augustanæ Confessionis addicti, & uni Catholico, unus Augustanæ Confessionis surrogetur.

Munera, quæ uni soli committi solita sunt, pro qualitate rei vel uno vel pluribus annis inter Catholicos & Augustanæ Confessionis Cives alternentur, eo quidem modo, ut de officiis quæ tribus personis committuntur, nunc dictum.

Templorum tamen & Scholarum cuique parti suarum cura integra reservetur. Si autem Catholici, qui nunc tempore hujus pacificationis in Magistratu & officiis præter numerum supra conventum supersunt, pristino quidem per omnia honore commodoque fruantur. Veruntamen usque dum eorum loca vel morte vel abdicatione vacaverint, vel domi se contineant, vel si senatui quandoque interesse velint, voto tamen careant.

C

Neu-

cessu,
gitimo
quæ in-
teban-
ventum
imo se-
quin-
llesimo
diver-
it, in o-
pum &
habea-
is in ea
placito
diciis,
Religi-
olitici,
ntradi-
um de-
onis E-
a mu-
& præ-
t, alteri
inter
ntuïtu
llesimi
orum,
mperii
e purè,
& insti-
u aliis,
nnibus
Civita-

Neutra verò pars suæ Religioni adhærentium potentia ad deprimendam alteram abutatur, aut majorem numerum, directè vel indirectè ad dignitates Præsidentum, Senatorum, aliorumque publicorum numerum aggregare præsumat, sed quidquid ejus quodocunque & quomodocunque tentatum fuerit, irritum esto. Proinde non solum hæc dispositio quotannis, quando de novorum Senatorum aliorumque officialium in demortuorum locum surrogatione agitur, publicè prælegitur; sed etiam Præsidentis seu Ducum viri Secretiorum reliquorumque Senatorum, Præfectorum, Syndicorum, Judicum, aliorumque officialium Catholicorum electio & nunc & posthac sit penes ipsos Catholicos, Augustanæ verò Confessioni addictorum penes eosdem, & defuncto Catholico alius Catholicus, pariterque Augustanæ Confessioni addicto eidem addictus, surrogetur.

Pluralitas autem votorum in causis religionem sive directè sive indirectè concernentibus, nequaquam attendatur, neque illa Augustanæ Confessioni addictis Civibus ejus loci magis, quàm Aug. Confess. Electoribus, Principibus & Statibus in Imperio Romano præjudicet. Quod si Catholici pluralitate votorum in his vel aliis quibusvis negotiis in præjudicium Aug. Confess. addictorum abutantur, reservatum his ipsis esto vigore hujus Transactionis ad introducendam alternationem quinti senatoris secretioris, aliaque legitima remedia provocare.

De cætero Pax Religiosa, itemque Ordinatio Carolina de Electione Magistratuû, nec non transactiones de annis millesimo quingentesimo octuagesimo quarto, & millesimo quingentesimo nonagesimo primo (quatenus huic dispositioni directè vel per indirectum non repugnant) salvæ & inviolatæ per omnia maneant.

Deinde Dunckelspühlæ, Biberaci & Ravenspurgi duo sint consules, Catholicus unus, alter Augustanæ Confessionis, quatuor secretioris consilii æquali numero utriusque Religionis. Eadem etiam æqualitatis circa Senatum, Judicium Urbanum, præfecturam ærarii, ut & alia omnia officia, dignitates ac munera publica observetur. Quoad Præturam Judicii verò Syndicatum & Secretarios Senatus & Judicii, nec non quoad alia hujusmodi officia, quæ uni tantum personæ committuntur, alternatio perpetuò observetur. Ita, ut demortuo Catholico semper Augustanæ Confessioni addictus & vice versa succedat. Quantum ad modum Electionis & votorum pluritatem, nec non curam Templorum

ac

ac Scholarum, itemque anniversariam prælectionem hujus dispositio-
nis attinet, idem, quod de Augustana dictum est, observetur.

Quod ad Civitatem Donawerdam attinet, si in proximè venturis
Comitiis Universalibus in pristinam libertatem restituenda esse judica-
bitur ab Imperii Statibus, eodem gaudeat Jure in Ecclesiasticis & Poli-
ticis, quo cæteræ Imperii liberæ Civitates vigore hujus Transactionis
gaudent, salvis tamen quoad hanc Civitatem eorum, quorum interest,
juribus.

Terminus autem Anni millesimi sexcentissimi vigesimi quarti nul-
lum præjudicium creare debet iis, qui ex capite Amnestiæ aut aliundè
restituendi veniunt.

3. Bona Ecclesiastica immediata quod attinet, sive sint Archiepi-
scopatus, Episcopatus, Prælaturæ, Abbatia, Balivia, Præposituræ, Com-
mendæ, sive liberæ foundationes seculares, aut alia unà cum redditibus,
pensionibus, aliisque quocunq; nomine signatis seu in Urbibus seu ruri si-
tis, ea seu Catholici, seu Augustanæ Confessionis status die prima Janu-
arii anni millesimi sexcentissimi vigesimi quarti possederint, omnia &
singula nullo planè excepto, ejus Religionis Consortes, qui dicto tem-
pore in reali eorum possessione fuerunt, usq; dum de Religionis dissi-
diis per Dei gratiam conventum fuerit, tranquillè & inperturbatè possi-
deant, neutrique parti liceat alteri seu in Judicio, seu extra, negotium
facescere, multò minùs turbas aut impedimentum aliquod inferre: Si
verò, quod Deus prohibeat, de Religionis disidiis amicabiliter conve-
niri non possit, nihilominus hæc conventio perpetua sit & pax semper
duratura.

Si igitur Catholicus Archiepiscopus, Episcopus, Prælatus, aut
Aug. Conf. addictus in Archiepiscopum, Episcopum, Prælatum electus
vel postulatus, solus aut unà cum Capitularibus seu singulis, seu univer-
sis, aut etiam alii Ecclesiastici Religionem imposterum mutarint, exci-
dant illi statim suo jure, honore tamen famaue illibatis, fructusq; &
reditus citra moram & exceptionem cedant, Capituloque aut cui id de
jure competit, integrum sit aliam Personam Religioni ei, ad quam be-
neficium istud vigore hujus Transactionis pertinet, addictam, eligere
aut postulare, relictis tamen Archiepiscopo, Episcopo, Prælato, &c. de-
cedenti fructibus, & redditibus interea perceptis & consumptis. Si ergo
Status seu Catholici seu Augustanæ Confessionis addicti Archiepiscopa-

C 2

tibus,

depri-
indire-
m mu-
& quo-
im hæc
que offi-
prælegi-
que Se-
cialium
cos, Au-
cto Ca-
dicto ei-
sive in-
gustanæ
sf. Ele-
t. Quod
tiis in-
nis ipfis
n quin-
lectio-
gentesi-
mo pri-
repu-
confu-
etioris
ualita-
alia o-
Prætu-
ec non
untur,
mper-
um ad
lorum
ac

tibus, Episcopatibus, beneficiis aut præbendis suis immediatis à die prima Januarii anni millesimi sexcentissimi vigesimi quarti judicialiter aut extrajudicialiter exciderint, aut quocunq; modo turbati fuerint, vigore harum illicò tam in Ecclesiasticis quàm Politicis omnibus novationibus abolicis restituantur, ita quidem, ut quæcunq; bona Ecclesiastica, immediata die prima Januarii anni millesimi sexcentissimi vigesimi quarti Catholico Præsule regebantur, Catholicum caput recipiant, & vicissim, quæ dicto Anno, dieque Aug. Conf. addicti possidebant, retineant etiam in posterum, remisissis tamen, quæ una pars contra alteram prætere posse, perceptis interea fructibus, damnis & expensis.

4. In omnibus Archiepiscopatibus, Episcopatibus, & reliquis foundationibus immediatis, Jura eligendi & postulandi juxta cujusque loci consuetudines & statuta antiqua illibata maneant, quatenus illa Imperii constitutionibus, Transactioni Passaviensi, Paci religiosæ & imprimis huic declarationi & transactioni sunt conformia & intuitu Archiepiscopatum & Episcopatum Aug. Confess. addictis permanentium ea nihil in se contineant illi Confessione adversum, sicut etiam pariter in Episcopatibus & Ecclesiis, in quibus Catholicis & Aug. Confess. ordinibus mixta jura admittuntur, statutis antiquis nihil de novo admisceatur, quod Catholicorum vel Aug. Conf. addictorum conscientiam & causam pro cujusque parte lædere, eorumve Jus imminuere possit.

Postulati verò seu electi, in capitulationibus suis spondeant se susceptos Ecclesiasticos Principatus, dignitates & beneficia nequaquam hereditario jure possesuros, aut id acturos, ut hereditaria fiant, sed libera sit ubique capitulo, & quibus id præterea pariter cum capitulo promote competit, tam Electio & postulatio, quàm sede vacante administratio & Jurium Episcopatum exercitium: operaque detur, ne Nobiles Patricii, gradibus Academicis insigniti, aliæque personæ idoneæ, ubi id foundationibus non adversatur, excludantur, sed ut potius in iis conserventur.

5. Ubi Sacra Cæsarea Majestas jus primariarum precum exercuit, exerceat etiam in posterum, dummodo decedente Aug. Conf. addicto in ejus Religionis Episcopatibus Conf. Augustanæ addictus ad normam statutorum & observantiæ idoneus precibus fruatur. In mixtis verò ex utraque religione seu Episcopatibus, seu aliis locis immediatis precibus primariis presentatus non gaudeat, nisi beneficium vacans Religionis confors possederit.

Si

Si quid Annatarum, Jurium Pallii, confirmationum, Mensium Pa-
palium & hujusmodi jurium & reservationum nomine in bonis statuū
Aug. Confessionis Ecclesiasticis immediatis à quocunque, quandocun-
que aut quomodocunque prætendatur, id validitate & executione à
brachio seculari impertienda careat.

In quorum autem Ecclesiasticorum bonorum immediatorum Ca-
pitulis utriusque Religionis Capitulares & Canonici vigore præfati ter-
mini certo utrinque numero admittuntur, mensesq; Papales id tempo-
ris in usu fuerunt, porrò quoque, si decedentes Capitulares & Canonici
ex numero Catholicorum definito fuerint, obtineant, atque executio-
ni, casu eveniente, mandentur, modò Papalis provisio Capitulis imme-
diatè è Curiâ Romanâ & tempore legitimo insinuetur.

6. Electi aut Postulati in Archiepiscopos, Episcopos aut Prælatos
Aug. Confessionis addicti, à Sacra Cæsarea Majestate, postquam intra
annum Electionis aut postulationis suæ fidem fecerint, & juramenta
Regalibus consueta feudis præstiterint, absque ulla exceptione investi-
antur, ultraque taxæ ordinariæ summam, insuper ejusdem dimidium
pro infeudatione pendant, iidem aut sede vacante Capitula, & quibus
administratio cum iis conjunctim competit, ad universales æquè, ac
particulares deputationum, visitationum, revisionum, aliosque con-
ventus Imperiales, literis solitis evocentur, & suffragii jure fruantur,
prout quisque Statuum ante Religionis dissidia eorum Jurium partici-
pes fuit. Quæ verò & quot personæ ad ejusmodi conventus mitti de-
beant, de eo Præsulibus cum Capitulis & conventualibus statuere libe-
rum esto.

De titulis Principum Ecclesiasticorum ex Augustana Confessione
ita convenit, ut absque tamen præjudicio status & dignitatis titulis E-
lectorum aut Postulatorum in Archiepiscopum, Episcopum, Abbatem,
Præpositum insigniantur, Sessionem autem in Scanno inter Ecclesiasti-
cos & seculares intermedio & transverso capiant, quibus à latere aside-
ant in conventu omnium trium Imperii Collegiorum Director Cancel-
lariæ Moguntinensis nomine Domini Archiepiscopi actorum Comitiam
lium generali directione fungens, & post ipsum Directores Collegii
Principum: Idemque observetur in Senatu Principum collegialiter
congregato, à solis istius Collegii actorum Directoribus.

7. Quot Capitulares aut Canonici die prima Januarii Anni mille-
simi

die pri-
ter aut
vigore
ationi-
astica
igesimi
ant, &
t, reti-
alteram
is.
is fun-
que locā
a Impe-
c in pri-
Archi-
entium
pariter
esf. or-
admi-
tiam &
it.
nt se su-
quam
fed li-
ulo pro
dmini-
e Nobi-
neæ, u-
s in iis
tercuit,
dicto in
rmam
verò ex
preci-
eligio-
Si

simi sexcentesimo vigesimo quarti uspiam vel August. Confessionis vel Catholici fuerunt, totidem illic ex utraque religione erunt semper, nec decedentibus, nisi ejusdem Religionis Consortes surrogentur, Si verò alicubi jam plures Catholici vel Augustanæ Confessionis Capitulares aut Canonici beneficia possident, quàm anno millesimo sexcentesimo vigesimo quarto, ii quidem supernumerarii beneficia & præbendas ad vitam retineant, mortuis verò, tamdiu Catholicis Augustanæ Confessionis addicti, & his Catholici succedant, donec redintegratus fuerit utriusque Religionis Capitularium & Canonorum numerus, qui die primâ Januarii anno millesimo sexcentesimo vigesimo quarto erat. Exercitium verò Religionis in mixtis Episcopatibus ita restituatur & permaneat, ubi & quatenus id anno millesimo sexcentesimo vigesimo quarto palàm receptum permisumque fuit, neque supradictis omnibus vel eligendo vel præsentando aliterve detrimenti quicquam creetur.

8. Qui Archiepiscopatus, Episcopatus & aliæ foundationes atque bona Ecclesiastica immediata vel mediata in satisfactionem Regiæ Majestatis, Regni que Sueciæ æquivalentem recompensationem, indemnitateque suorum fœderatorum, amicorum & Interessatorum concesserunt, peculiaribus suis conventionibus infra contentis, per omnia relinquuntur. In omnibus verò iis, quæ ibi non continentur, & inter hæc quoad §. Jus Diocesanicum 16. infra positum, constitutionibus Imperii & huic Transactioni subjecta manent.

9. Quæcunque Monasteria, Collegia, Ballivias, Commendas, Tempia, foundationes, scholas, hospitalia, aliavè bona Ecclesiastica mediata, ut & eorum redditus, Juraq; quocunq; ea nomine appellata fuerint Augustanæ Confessionis Electores, Principes, Status, Anno millesimo sexcentesimo vigesimo quarto, die prima Januarii, possederunt, eadem omnia & singula sive retenta semper, sive restituta, sive vigore hujus transactionis restituenda, iidem possideant, donec controversiæ Religionis amicabili partium compositione universali definiantur, non attentis exceptionibus sive ante, sive post transactionem Passaviensem, aut Pacem Religiosam reformata & occupata, aut quod non de vel in territorio Augustanæ Confessionis Statuum, vel exempta, vel aliis Statibus jure Suffraganeatus, Diaconatus, aliavè quavis ratione obligata fuisse dicuntur, unicum solumq; hujus transactionis, restitutionis, observantiæque futuræ fundamentum sit die prima Januarii Anno millesimo

fimo sexcentesimo vigesimo quarto habita possessio, irritis prorsus ex-
 ceptionibus quæ est introducto alicubi locorum exercitio interimistico
 vel anterioribus aut secutis pactis generalibus aut specialibus transa-
 ctionibus vel litibus motis, causisve decisis, vel etiam decretis, manda-
 tis, rescriptis, paritoriis, reversalibus, litis pendentis vel aliis quibus-
 cunque prætextibus & rationibus desumi possent. Ubi igitur supradi-
 ctorum omnium bonorum, eorundem pertinentium, fructuumve Au-
 gustanæ Confessionis Statibus aliquid quovis modo aut prætextu sive
 judicialiter sive extrajudicialiter à dicto tempore interversum aut a-
 demptum est omninò absque mora, & indistinctè (interq; illa speciali-
 ter etiam Monasteria, Fundationes atq; bona Ecclesiastica omnia & sin-
 gula à Principe Würtembergico Anno millesimo sexcentesimo vigesimo
 quarto possessa) cum suis pertinentiis, redditibus & accessionibus ubi-
 cunque sitis, unà cum amotis documentis in priorem statum restituan-
 tur. Nec Augustanæ Confessionis addicti posthac in habita vel recupe-
 rata possessione ullo modo turbentur, sed ab omni persecutione juris &
 facti perpetuò tuti sint, donec controversiæ Religionis compositæ fue-
 rint.

Omnia quoque Monasteria, fundationes & sodalitia mediata, quæ
 die prima Januarii, Anno millesimo sexcentesimo vigesimo quarto Ca-
 tholici realiter possederunt, possideant & ipsi similiter, ut in Augustanæ
 Confessionis Statuum territoriis & ditionibus ea sita sint, non tamen in
 alios religiosorum ordines, quàm quorū regulis primitus dicata sunt,
 commutentur: nisi talium religiosorum ordo planè intercederit. Tunc
 enim Magistratui Catholicorum liberum esto, ex alio in Germania an-
 te dissidia Religionis exorta, usitato ordine novos Religiosos substituere.
 In quibuscunque verò foundationibus, Ecclesiis Collegiatis, Mona-
 steriis, hospitalibus ejusmodi mediatis Catholici & Augustanæ Confes-
 sioni addicti promiscuè vixerunt, vivant etiam posthac promiscuè nu-
 mero prorsus eodem, qui die prima Januarii anno millesimo sexcente-
 simo vigesimo quarto ibidem repertus fuit, publicum etiam Religionis
 exercitium idem maneat, quod quovis in loco dicto Anno dieque usita-
 tum fuit absque unius vel alterius partis impedimento. In quibuscun-
 que etiam foundationibus mediatis anno millesimo sexcentesimo vigesi-
 mo quarto die prima Januarii Sacra Cæsarea Majestas primarias preces
 exercuit, exerceat eas & in posterum, ad modum circa bona immediata
 supe-

superius explicatum. Idem planè hic observetur de mensibus Papalibus, quod supra de iis §. Quintò dispositum est. Conferant etiam Archiepiscopi, & quibus aliis id juris competit, beneficia mensium extraordinariorum; Quod si quoq; Augustanæ Confessioni addicti in ejusmodi bonis Ecclesiasticis mediatis dicto anno dieque à Catholicis realiter, plenè vel ex parte possessis jura præsentandi, visitandi, inspectionis, confirmandi, corrigendi, protectionis, aperturæ, hospitationis, servitorum, operarum, habuerunt: Item Parochos, Præpositos ibi aluerunt, jura ista illa facta tectaue maneat. Et si Electiones debito tempore, modovè non fiant præbendarum vacantium distributio & collatio in ejusdem religionis personas, cujus decedens fuit, ex jure devoluto ad eosdè pertineat, modò per hoc in istiusmodi bonis Ecclesiasticis mediatis instituto Catholicæ Religionis nihil præjudicetur, & Magistratui Catholicorù Ecclesiastico sua jura ex instituto ordinis in ipsos religiosos competentia, salva & illibata sint. Quibus etiam si Electiones aut collationes præbendarum vacantium debito tempore factæ non fuerint. Jus devolutum salvum esto. Quod ad Oppignorationes Imperiales attinet, cum in Capitulatione Cæsareâ dispositum reperiatur, quod Electus Romanorum Imperator, Electoribus, Principibus, cæterisque Statibus immediatis Imperii ejusmodi oppignorationes confirmare atque illos in earundem tranquilla & quieta possessione defendere ac manutenere debeat. Conventum est, hanc dispositionem, donec consensu Electorum, Principum & Statuum aliter statutum fuerit, observandâ esse, atque propterea Civitati Lindaw, nec non Weissenburgo in Noricis redditâ sorte oppignorationes Imperiales ipsis ademptas, illicò & plenariè restituendas.

Quæ verò bona Status Imperii sibi invicem pignoris jure ante hominis memoriam obligaverunt, in iis reversioni aliter locus non detur, nisi possessorum exceptiones & merita causarum sufficienter examinentur. Quod si bona ejusmodi durante hoc bello vel absque præviâ causæ cognitione, vel non solutâ sorte ab aliquo occupata fuerint, unâ cum documentis statim plenariè prioribus possessoribus reddantur, & si sententia reversioni locum concedat, inque rem judicatam transferit, atq; sorte numeratâ restitutio subsecuta fuerit, Domino quidem directo liberum esse debet, in hujusmodi terras oppignoratas ad se reversas suæ Religionis exercitium publicè introducere, incolæ tamen & subditi migrare, aut suam, quam sub priori possessore hujusmodi terrarum oppigno-

gnoratarum amplexi fuerant, Religionem deserere non cogantur, de publico verò suæ Religionis exercitio inter ipsos & reluentem Dominum directum transigatur.

10. Libera & immediata Imperii Nobilitas, omniaque & singula ejus membra unà cum subditis & bonis suis feudalibus & allodialibus, nisi fortè in quibusdam locis ratione bonorum & respectu territorii vel domicilii aliis Statibus reperiantur subjecti, vigore pacis religiosæ & præsentis conventionis in juribus religionem concernentibus & beneficiis inde promanantibus, idem jus habeant, quod suprascriptis Electoribus, Principibus & Statibus competit, nec in iis sub quocunque prætextu impediuntur aut turbentur. Turbati verò omnes omnino in integrum restituantur.

11. Libera Imperii civitates prout omnes atque singulae sub appellatione Statuum Imperii non tantum in Pace Religionis & præsentis ejusdem declaratione, sed & aliàs ubiq; indubitatè continentur, ita & ex illarum numero eæ, in quibus unica tantum Religio anno millesimo, sexcentesimo vigesimo quarto in usu fuit, tam ratione juris reformandi, quàm aliorum casuum Religionem concernentium in territoriis suis & respectu subditorum non minus ac intra muros & suburbia idem cum reliquis Statibus Imperii superioribus jus habeant, adeoq; de istis generaliter disposita & conventa, de his quoq; dicta & intellecta sunt, non attento quod in iis civitatibus in quibus præter Augustanæ Confessionis exercitium nullum aliud à Magistratu & Civibus juxta morem & statuta cujusq; loci, anno millesimo sexcentesimo vigesimo quarto introductum fuit, aliqui Catholicæ Religionis addicti cives commorentur, vel etiam in aliquibus Capitulis, Ecclesiis Collegiatis, Monasteriis & Cœnobiis ibidem sitis immediatè vel mediatè Imperio subjectis, in quo Statu, qui fuit die prima Januarii anno millesimo sexcentesimo vigesimo quarto, deinceps quoque cum Clero intra prædictum terminum non introducto & Civibus Catholicis pro tempore ibi existentibus, tam activè, quàm passivè omninò relinquendis, Catholicæ Religionis exercitium vigeat. Ante omnia verò illæ civitates Imperiales, quæ sive uni, sive utrique Religionis addictæ (& inter has posteriores cum primis Augusta Vindelicorum, itemque Duncelspühla, Biberacum, Ravenspurgum & Kauffbeura) ac anno millesimo sexcentesimo vigesimo quarto propter Religionem, vel bona Ecclesiastica ante, vel post Transactionem

D

Passa-

salibus,
rchiepi-
ordina-
odi bo-
er, plenè
confir-
riorum,
jura ista
modovè
usdem,
sde per-
institu-
olicorū
mpeten-
es præ-
olutum
in Ca-
orum
tis Im-
ndem,
Con-
ncipum
rea Ci-
pigno-
s.
nte ho-
detur,
minen-
causæ
cum
si sen-
it, atq;
cto li-
sas suæ
iti mi-
oppi-
gno-

Passaviensem & insecutam Pacem Religiosam occupata & reformata, vel aliàs intuitu Religionis in Politicis quocunque modo sive extra, sive judicialiter aggravatæ sunt, in eum statum, in quo Kalendis Januarii prædicti anni millesimi sexcentissimi vigesimi quarti tam in sacris quam in profanis fuerunt, non minus ac reliqui Status Imperii superiores plenissimè reponantur, inque eo, absque ulteriore turbatione, perinde atque illæ, quæ tum temporis adhuc possederunt, aut interea possessionem recuperarunt, usque ad amicabilem Religionum compositionem, conserventur. Neutrique partium alteram de Religionis suæ exercitio, Ecclesiæ ritibus & cæremoniis deturbare fas sit, sed cives pacificè & comiter invicem cohabitent, liberumque Religionis suæ & bonorum usum, ultrò citroq; habeant, cassatis rerum judicatarum & transactarum, litispendentiarum, aliisque §§. 2. & 9. enumeratis exceptionibus: Salvis tamen iis, quæ Politicorum ratione de Augusta Vindelicorum, Dunkel-Spühla, Biberaco & Ravenspurgo dicto §. 2. disposita sunt.

12. Quantum deinde ad Comites, Barones, Nobiles, Vasallos, civitates, Fundationes, Monasteria, Commendas, Communitates & subditos Statibus Imperii immediatis sive Ecclesiasticis sive secularibus subjectos pertinet; Cum ejusmodi Statibus immediatis cum Jure Territorii & superioritatis ex communi per totum Imperium hætenus usitata praxi, etiam jus reformandi exercitium Religionis competat, ac dudum in Pace Religionis talium Statuum subditis, si à Religione Domini territorii dissentiant, beneficium emigrandi concessum, insuper majoris concordie inter Status conservandæ causâ, cautum fuerit, quod nemo alienos subditos ad suam Religionem pertrahere, eâve causa in defensionem aut protectionem suscipere, illisve ulla ratione patrocinari debeat, Conventum est, hoc idem porro quoq; ab utriusque Religionis Statibus observari, nullique statui immediato jus, quod ipsi ratione territorii & superioritatis in negotio Religionis competit, impediri oportere.

Hoc tamen non obstante, Statuum Catholicorum Landsassii, Vasalli & Subditi cujuscunq; generis, qui sive publicum sive privatam Augustanæ Confessionis Exercitiu Anno millesimo sexcentesimo vigesimo quarto quacunq; anni parte, sive certo pacto aut privilegio, sive longo usu, sive sola denique observantia dicti anni habuerunt, retineant id etiam in posterum una cum annexis, quatenus illa dicto anno exercuerunt, aut exer-

exercita fuisse probare poterunt. Cujusmodi annexa habentur institutio Consiliorum, Ministeriorum, tam Scholasticorum quam Ecclesiasticorum, Jus patronatus, aliaque similia jura, nec minus maneant in possessione omnium dicto tempore in potestate eorundem constitutorum, templorum, foundationum, monasteriorum, hospitalium cum omnibus pertinentiis, redditibus & accessionibus. Et hæc omnia semper & ubique observentur eousq; donec de Religione Christiana vel universaliter, vel inter Status immediatos, eorumque subditos mutuo consensu aliter erit conventum, nec quisquam à quocunque ulla ratione aut via turbetur.

Turbati aut quocunque modo destituti verò, sine ulla exceptione in eum, quo Anno millesimo sexcentesimo vigesimo quarto fuerunt Statu, plenariè restituantur. Idemq; observetur ratione subditorum Catholicorum Augustanæ Confessionis Statuum ubi dicto anno millesimo sexcentesimo vigesimo quarto, usum & exercitium Catholicæ Religionis publicum aut privatum habuerunt.

Pacta autem, Transactiones, Conventiones aut Concessiones, quæ inter tales immediatos Imperii Status, eorumque Status provinciales & subditos supradictos de publico vel etiam privato exercitio Religionis introducendo, permittendo & conservando antehac intercesserunt, inita & factæ sunt, eatenus ratæ & firmæ manent, quatenus observantia dicti anni millesimi sexcentesimi vigesimi quarti non adversantur, nec ab iisdem nisi mutuo consensu recedere liceat, non attentis, sed annihilatis omnibus anni millesimi sexcentesimi vigesimi quarti observantia, utpote quæ instar regulæ obtineat contrariis latis sententiis, reversalibus, pactis, quibuscunque Transactionibus. Et inter illa quæ Episcopus Hildesienfis & Duces Brunsvico Luneburgenses de Religione ejusque Exercitio Statuum & Subditorum Episcopatus Hildesienfis nonnullis pactis Anno millesimo sexcentesimo quadagesimo tertio transegerunt. Excipiantur verò à dicto termino, & Catholicis reserventur novem Monasteria in Episcopatu Hildesienfi sita, quibus Duces Brunsvicenses certis conditionibus eodem Anno ceserunt.

Placuit porrò ut illi Catholicorum subditi Augustanæ Confessionis addicti ut & Catholici Augustanæ Confessionis Statuum subditi, qui Anno millesimo sexcentesimo vigesimo quarto publicum vel etiam privatum Religionis suæ Exercitium nulla anni parte habuerunt, nec non qui post pacem publicatam, deinceps futuro tempore diversam à Terri-

formata,
extra, sive
s Januarii
cris quam
iores ple
inde atq;
onem re
n, confer
io, Eccle
comiter
sum, ul
m, litis
: Salvis
Dunckel

allos, ci
es & sub
ularibus
Jure Ter
enus usi
tat, ac
one Do
nsuper
rit, quod
causa in
rocina
Religio
i ratione
pediri o

Vasalli
Augustana
quarto
usu, sive
iam in
unt, aut
exer

torii Domino Religionem profitebuntur, & amplectentur, patienter tolerentur, & conscientia liberâ domi devotioni suâ, sine inquisitione aut turbatione privatim vacare, in vicinia verò ubi & quoties voluerint, publico Religionis exercitio interesse, vel liberos suos exteris suâ Religionis Scholis, aut privatis domi Præceptoribus instituendos committere non prohibeantur, sed ejusmodi Landsassii, Vasalli & Subditi in cæteris officium suum cum debito obsequio & subjectione adimpleant, nullisque turbationibus ansam præbeant.

Sive autem Catholici, sive Augustanæ Confessionis fuerint subditi, nullibi ob Religionem despiciantur, nec à mercatorum, opificum, aut tribuum communione, hæreditatibus legatis, hospitalibus, leproforiis, elemosynis, aliisve juribus aut commerciis, multò minus publicis cæmeteriis, honorevè sepulturæ arceantur, aut quicquam pro exhibitione funeris à superstitionibus exigatur, præter cujusque Parochialis Ecclesiæ Jura, pro demortuis pendi solita, sed in his & similibus pari cum concivibus jure habeantur, æquali justitia protectioneque tuti.

Quod si verò subditus, qui nec publicum nec privatam suâ Religionis Exercitium Anno millesimo sexcentesimo vigesimo quarto habuit, vel etiam, qui post publicatam Pacem Religionem mutabit, sua sponte emigrare voluerit, aut à Territorii Domino jussus fuerit, liberum ei sit, aut retentis bonis aut alienatis discedere, retenta per ministros administrare, & quoties ratio id postulat, ad res suas inspiciendas vel persequendas lites aut debita exigenda, liberè & sine literis commeatus adire.

Conventum autem est, ut à Territoriorum Dominis, illis subditis qui neque publicum, neque privatam Exercitium Religionis suâ dicto anno habuerunt, & tamen tempore publicatæ præsentis pacificationis, in unius vel alterius Religionis Statuum immediatorum ditionibus habitare deprehendantur, quibus illi etiam annumerandi erunt, qui ob calamitates bellicas evitandas, non tamen animo transferendi domicilium, aliò emigrarunt, & factâ Pace, in Patriam redire volunt, terminus non minor quinquennio, illis verò qui post pacem publicatâ Religionem mutant, non minor triennio, nisi tempus magis laxum & spaciosum impetrare potuerint, ad emigrandum præfigatur: neque sive voluntariè sive coactè emigrantibus nativitatis, ingenuitatis, manumissionis, noti opificii, honestæ vitæ testimonia denegentur, aut iidem reversalibus in-

vita-

ulitatis vel decimationibus substantiæ secum exportatæ, plus æquo ex-
tensis prægraventur, multo minùs spontaneam suscipientibus emigra-
tionem, servitutis aut ullo alio prætextu impedimentum inferatur.

13. Silesii etiam Principes Augustanæ Confessioni addicti, Duces
scilicet in Brieg, Lignitz, Münsterberg, & Oels, itemq; civitas Vratisla-
viensis, in libero suorum ante bellum obtentorum jurium & privilegio-
rum, nec non Augustanæ Confessionis exercitio ex Gratia Cæsarea & Re-
gia ipsis concessio manutenebuntur.

Quod verò ad Comites, Barones, Nobiles, eorumque subditos in
reliquis Silesii Ducatibus, qui immediatè ad Cameram Regiam spectant
tum etiam de præsentì in Austria inferiori degentes Comites, Barones,
& Nobiles attinet, quamvis Cæsareæ Majestati jus reformandi Exercitiũ
Religionis non minus, quàm aliis Regibus & Principibus competat, ta-
men non quidem ex pacto juxta dispositionem præcedentis versiculi:
Pacta autem, &c. sed ad interventionem Regiæ Majestatis Sueciæ, & in
gratiam intercedentium Augustanæ Confessionis Statuum, permittit,
ut ejusmodi Comites, Barones, & Nobiles, illorum in prædictis Silesiæ
Ducatibus subditi, ob professionem Augustanæ Confessionis loco aut
bonis cedere aut emigrare non teneantur, nec etiam prohibeantur dictæ
Confessionis Exercitium in locis vicinis extra territorium frequentare,
modò in reliquis tranquillè & pacificè vivant, seque tales præstent, qua-
les erga suum summum Principem decet. Si verò sua sponte emigrarint
& bona sua immobilia vendere vel nolint, vel commodè non possint,
liber iis aditus rerum suarum inspiciendarum & curandarum causa
concessus esto.

Præter hæc autem, quæ suprâ de dictis Silesiæ Ducatibus, qui im-
mediatè ad Cameram Regiam spectant, disposita sunt, Sacra Cæsarea
Majestas ulterius pollicetur, se illis, qui in his Ducatibus Augustanæ Con-
fessionis addicti sunt, pro hujus Confessionis Exercitio tres Ecclesias pro-
priis eorum sumptibus extra civitates Sweinitz, Jaur & Glogaviam pro-
pè moenia locis ad hoc commodis, jussu suæ Majestatis designandis, post
pacem confectam ædificandas, quam primum id postulaverint, conces-
suram.

Et cum de majore Religionis libertate & exercitio in supra dictis
& reliquis Cæsareæ Majestatis & Domus Austriacæ Regnis & Provinciis
concedendo in præsentì Tractatu variè actum sit, nec tamen ob Cæsarea-
norum

norum Plenipotentiariorum contradictiones conveniri potuerit, Regia Majestas Sueciæ & Augustanæ Confessionis ordines facultatem sibi reservant, eo nomine in proximis Comitibus aut aliàs apud suam Cæsaream Majestatem pace tamen semper permanente & exclusa omni violentia & hostilitate, ulterius respectivè amicè interveniendi & demissè intercedendi.

14. A sola qualitate feudali vel subfeudali, sive à Regno Bohemiæ, sive ab Electoribus, Principibus & Statibus Imperii, sive aliunde procedant, jus reformandi non dependeat, sed feuda ista & subfeuda, nec non vasalli, subditi & bona Ecclesiastica in causis Religionis & quicquid juris Dominus feudi prætendat, introduxerit, aut sibi arrogarit, ex Statu anni millesimi sexcentissimi vigesimi quarti, die prima Januarii perpetuò censeantur, quæ vel judicialiter vel extrajudicialiter innovata fuerint, tollantur, & in pristinum Statum restituantur.

Territorii jure vel ante vel post terminum anni millesimi sexcentissimi vigesimi quarti controverso, donec super possessorio & petitorio cognoscatur & decidatur, & possessori præfati anni idem jus esto, quantum equidem ad publicum exercitium attinet. Subditi verò propter mutatam interim Religionem pendente territorii controversiâ migrare non cogantur. In iis locis ubi Catholici & August. Confess. Status æquo jure superioritatis fruuntur, tam ratione publici exercitii, quàm aliarum rerum Religionem concernentium idem Status maneat, qui fuit anno dieque supradictis.

Sola criminalis jurisdictio, Cent-Gericht/ solumque jus gladii & retentionis, patronatus, filialitatis neque conjunctim neque divisim jus reformandi tribuunt. Quæ itaque hoc colore reformationes hucusque irreperunt, pactisve intrula sunt, cassantur, gravati restituuntur, & in posterum ab ejusmodi penitus abstinentur.

15. Ratione reddituum cujuscunque generis ad bona Ecclesiastica eorumque possessores pertinentium ante omnia observetur id, quod in Pace Religionis §. Dagegen sollen die Stände der Augsp. Confess. &c. §. Alsdann auch den Ständen der Alten Religion, &c. dispositum invenitur.

Illi verò redditus, census, decimæ, pensiones, quæ vigore jam dictæ Pacis Religionis Statibus Augustanæ Confessionis ob immediatas vel mediatas fundationes Ecclesiasticas ante vel post pacem religiosam ac-

qui-

quisitas è Catholicorum provinciis debentur, quorumque in possessione vel quasi percipiendi anno millesimo sexcentesimo vigesimo quarto, die prima Januarii fuerunt, absque ulla exceptione solvantur. Si alicubi etiam Augustanæ Confessionis Status quædam protectionis, Advocatiæ, aperturæ, hospitacionis, operarum aut alia jura in Catholicorum Ecclesiasticorum ditonibus & bonis sive intra, sive extra territorium sitis, legitimo usu aut concessione habuerunt, quemadmodum etiam Catholici Status, si quid ejusmodi ipsis circa bona Ecclesiastica Augustanæ Confessionis Statibus acquisita competit, omnes ex æquo jura sua pristina retineant, ita tamen ut ne per usum ejusmodi jurium bonorum Ecclesiasticorum reditus nimium prægraventur & exhauriantur.

Reditus etiam, nec non decimæ, Canones & pensiones Augustanæ Confessionis Statibus, foundationibus jam destructis & collapsis ex alienis territoriis debitæ, iis exsolvantur, qui anno millesimo sexcentesimo vigesimo quarto, die prima Januarii in possessione perceptionis vel quasi fuerunt, quæ verò ab anno millesimo sexcentesimo vigesimo quarto destructæ fuerunt, aut in futurum concident, earum pensiones etiam in alienis territoriis Domino destructi Monasterii seu loci, in quo id situm fuit exsolvantur. Quæ itidem foundationes die prima Januarii anni millesimi sexcentesimi vigesimi quarti in possessione vel quasi Juris decimandi è bonis novalibus in alieno Territorio fuerunt, sint etiã in posterum, nihil autem novi juris quærat. Inter cæteros Status Imperii & subditos id juris esto, quod jus commune vel cujusque loci consuetudo & observantia de Decimis ex bonis novalibus constituunt, aut per pactiones voluntarias conventum est.

16. Jus Diocesanicum & tota Jurisdictione Ecclesiastica cum omnibus suis speciebus contra Augustanæ Confessionis Electores, Principes, Status (comprehensa liberâ Imperii Nobilitate,) eorumque subditos, tam inter Catholicos & Augustanæ Confessionis addictos, quàm inter ipsos solos Augustanæ Confessionis Status usque ad compositionem Christianam disfidii Religionis suspensa esto, & intra terminos Territorii cujusque jus Diocesanicum & Jurisdictione Ecclesiastica se contineat. Ad consequendos tamen reditus, census, decimas & pensiones in iis Augustanæ Confessionis Statuum ditonibus, ubi Catholici anno millesimo sexcentesimo vigesimo quarto notoriè in possessione vel quasi exercitii jurisdictionis Ecclesiasticæ fuerunt, utantur eadè posthac quoq; sed

gia
re-
cam
ntia
ter-
nia,
oce-
non
d ju-
tatu
rpe-
fue-
cen-
orio
uan-
ter-
grare
is ex
quàm
qui
dii &
m jus
isque
& in
tica
od in
&c.
veni-
dictæ
as vel
m ac-
qui-

sed non, nisi in exigendis hisce pensionibus, nec procedatur ad excommunicationem nisi post tertiam demum denunciationem. Catholicorum Augustanæ Confessionis addicti Status provinciales & subditi, qui anno millesimo sexcentesimo vigesimo quarto Ecclesiasticam jurisdictionem agnoverunt, in iis casibus modò dictæ jurisdictioni subsint, qui Augustanam Confessionem nullatenus concernunt, modo ipsis occasione processus nihil injungatur Augustanæ Confessionis vel conscientie repugnans. Eodem etiam jure Augustanæ Confessionis Magistratum Catholicum subditi censeantur, inque hos qui Anno millesimo sexcentesimo vigesimo quarto publicum Religionis Catholicæ exercitium habuerunt. Jus Dioecesanum quatenus Episcopi, illud dicto Anno quietè in eos exercuerunt, salvum esto.

In quibus Civitatibus verò Imperii mixtæ Religionis exercitium in usu est, Catholicis Episcopis contra Cives Augustanæ Confessionis nulla sit jurisdictio, at Catholici juxta observantiam dicti Anni millesimi sexcentesimi vigesimi quarti suo jure experiantur.

17. Utriusque Religionis Magistratus severè & rigorose prohibeat, ne quisquam publicè privatimve concionando, docendo, disputando, scribendo, consulendo, Transactionem Passaviensem, Pacem Religiosam, vel hanc in primis sive declarationem sive Transactionem, uspiam impugnet, dubiam faciat, aut assertiones contrarias inde deducere conetur. Quicquid etiam contracti hæctenus vel editum, vel promulgatum, publicatumve fuerit, irritum esto: sed si dubii quid hinc aut aliunde incidat, aut ex causis Pacem Religiosam aut hanc Transactionem tangentibus resultet, de eo in Comitibus vel aliis Imperii Conventibus inter utriusque Religionis Proceres non nisi amicabili ratione transigatur.

18. In Conventibus Deputatorum Imperii Ordinariis, numerus ex utriusque Religionis Proceribus æquetur. De Personis autem vel Statibus Imperii adjungendis in Comitibus proximis statuatur, in horum Conventibus itemque Comitibus universalibus, sive ex uno, sive duobus aut tribus Imperii Collegiis quacunque occasione aut ad quacunque negotia deputandi veniant, æquetur Deputatorum numerus ex utriusque Religionis Proceribus. Ubi extraordinariis Commissionibus negotia in Imperio expedienda occurrunt, si res inter Augustanæ Confessionis Status versatur, soli eidem Religionis addicti deputentur, si inter
Catho.

Catholicos, soli Catholici, si inter Catholicos & Augustanæ Confessionis Status, utriusque Religionis pari numero Commissarii denominentur & ordinentur. Placuit etiam ut Commissarii quidem res à se gestas referant, & vota subjungant, instar tamen sententiæ nihil definiant.

19. In causis Religionis omnibusque aliis negotiis, ubi Status tanquam unum corpus considerari nequeunt, ut etiam Catholicis & Augustanæ Confessionis Statibus in duas partes euntibus sola amicabile composio lites dirimat, non attenda votorum pluralitate. Quod verò ad pluralitatem votorum in materia collectarum attinet, cum res hæc in præsentis congressu decidi non potuerit, ad proxima Comitium remissa esto.

20. Præterea cum ob enatas ex præsentis bello mutationes & alias causas de Judicio Camerae Imperialis ad alium universis Imperii Statibus commodiorem locum transferendo, & Judicem, Præsides, Assessorum, & quoscunque Justitiæ ministros, pares numero utriusque Religionis præsentando, sicut etiam de reliquis ad judicium Camerale spectantibus, quædam in medium allata fuerint, sed in præsentis congressu ob negotii gravitatem, non tam plenè expediri queant, in proximè indicendis comitiis de his omnibus agi & conveniri deliberationesque de Reformatione Justitiæ in Deputatorum Imperii Conventu Francofurtensi habitæ, effectu dari, & si quæ in his desiderari videntur, suppleri & emendari debere conventum est. Ne tamen res hæc prorsus in incerto maneat, placuit præter Judicem & quatuor Præsides, & quidem duos horum ex Augustana confessione à sola Cæsarea Majestate constituendos, numerum Assessorum Cameralium ad quinquaginta in universum adaugeri, ita ut Catholici computatis duobus Assessoribus Imperatoris præsentationi reservatis, viginti sex, Augustanæ Confessionis Status viginti quatuor Assesores præsentare possint, & teneantur, atque ex singulis circulis mixtæ Religionis, non tantum duos Catholicos, sed etiam binos Augustanæ Confessionis addictos assumere & eligere fas sit, cæteris ad judicium Camerale pertinentibus, ut dictum est, ad proxima Comitium rejectis.

Ac proinde circuli de præsentandis maturè in locum demortuorum novis ad Camerale Judicium Assessoribus, secundum Schema subsequens admoneantur. Catholici etiam suo tempore de ordine præsentandi convenient, Cæsareaque Majestas mandabit, ut non solum in isto

E

judi-

Judicio Camerali causæ Ecclesiasticæ, ut & Politicæ inter Catholicos & Augustanæ Conf. Satus vel inter hos solos vertentes, vel etiam quando Catholicis contra Catholicos Status litigantibus tertius interveniens Augustanæ Confessionis Status erit, & vicissim quando Augustanæ Confessionis Status contra ejusdem Confessionis Status litigantibus tertius intervenient erit Catholicus, adlectis ex utraq; Religione pari numero Assessoribus, discutiantur & judicentur, sed idem etiam in Judicio Aulico observetur, huicque fini aliquot Augustanæ Confessionis doctos & rerum Imperii peritos viros, ex iis Imperii circulis ubi vel sola Augustana Confessio vel simul etiam Catholica viget Religio adsciscat, eo quidem numero ut eveniente casu pariter Judicantium ex utraque Religione Assessorum observari possit. Idem etiam quoad paritatem Assessorum observetur, quoties Augustanæ Confessionis Status immediatus à mediato Catholico, vel immediatus Catholicus à mediato Augustanæ Confessionis Statu Judicio convenitur.

Quoad Processum Judicarium Ordinatio Camere Imperialis etiam in Judicio Aulico servabitur per omnia, tum ut ne partes ibidem litigantes omni remedio suspensivo destituantur, loco Revisionis in Camera usitatae licitum esto, parti gravatæ à sententia in Judicio Aulico lata, ad Cæsaream Majestatem supplicare, ut acta judicialia denuò adhibitis aliis gravitati negotii paribus, neutrique partium addictis ex utraque Religione æquali numero Consiliariis, & qui concipiendæ & ferendæ priori sententiæ non interfuerint, aut certè Referentium & Correferentium partes non sustinuerint, revideantur, liberumque sit suæ Majestati in causis majoribus & unde tumultus in Imperio timeri possent, insuper etiam quorundam utriusque Religionis Electorum & Principum sententias & vota requirere.

Visitatio Consilii Aulici fiat ab Electore Moguntino toties, quoties opus fuerit, observatis iis, quæ in proximis Comitibus de communi Statuum placito observanda esse videbuntur, si quæ verò dubia circa interpretationem constitutionum ac recessuum Imperii publicorum occurrunt, aut in dijudicandis causis Ecclesiasticis vel Politicis inter partes suprâ expressas vertentibus, ex paritate Assessorum utriusque Religionis, postquam in pleno etiam Senatu, pari tamen semper utrinque Judicantium numero examinata fuerint, contrariæ oriantur sententiæ, Catholicis quidem in unam, Augustanæ verò Confessionis Assessoribus

in

in aliam abeuntibus, remittuntur ad Comitium Imperii Universalia. Si autem duo pluresve Catholici cum uno aut altero Augustanae Confessionis Assesore, & vicissim unam, reliqui vero totidem numero, quamvis Religione dispares alteram amplexi fuerint sententiam, indeque contrarietas oriatur, hoc casu juxta ordinationem Camerae lis terminabitur, ulteriori remissione ad Comitium cessante. Er haec omnia in causis Statuum, comprehensa immediata Imperii Nobilitate sive actores illi, sive rei, sive intervenientes fuerint, observentur. Si vero inter mediatos vel actor, vel reus vel tertius interveniens fuerit Augustanae Confessionis & paritatem judicantium ex utriusque Religionis Assessoribus postulaverit, adhibeantur pares: Eveniente autem tunc votorum paritate, cesset remissio ad Comitium, & lis juxta ordinationem Camerae terminetur. Caetera in aulico non minus quam in Camerae Imperialis judicio privilegium primae instantiae, Austregarum Jura, & Privilegia de non appellando Statibus Imperii illibata sunt, nec per mandato aut commisiones, aut avocationes, aut quovis alio modo turbantur. Denique cum etiam de abolendis curia Imperiali Rotwila, Judiciis provincialibus Sueviae & aliis hinc inde per Imperium haecenus usitatis, mentio injecta fuerit, resque haec gravioris visa sit momenti, de his quoque ulterior deliberatio ad proxima Comitium remissa esto.

Assesores Augustanae Confessionis praesententur

ab		
Electore Saxonico	}	6.
Brandenburgico		
Palatino		
Circulo Superiori Saxoniae	4.	} i. alternando per hos duos Circulos.
Inferiori Saxoniae	4.	

Circuli Franconici Statibus.

Augustanae Confessionis	2.	} i. alternando per hos quatuor Circulos.
Suevici	2.	
Superioris Rhenani	2.	
Westphalici	2.	

Et quamvis sub schemate nulla fiat mentio Statuum Imperii Augustanae Confessionis, qui sub Circulo Bavarico comprehenduntur,

nihil tamen ex eo ipsis præjudicetur, sed salva maneant horum jura, privilegia & libertates.

VI.

Cùm item Cæsarea Majestas ad querelas nomine Civitatis Basiliensis & universæ Helvetiæ coram ipsius Plenipotentariis ad præsentem congressum deputatis propositas super nonnullis processibus & mandatis executivis, à Camera Imperiali contra dictam Civitatem, aliosque Helvetiorum unitos Cantones, eorumque Cives & subditos emanatis, requisitâ Ordinum Imperii sententiâ & consilio, singulari decreto die decimo quarto Mensis Maij, auno proximè præterito declaraverit, prædictam Civitatem Basileam, cæterosque Helvetiorum Cantones in possessione vel quasi plenæ libertatis & exemptionis ab Imperio esse, ac nullatenus ejusdem Imperii dicasteriis & judiciis subjectos, placuit hoc idem publicæ huic Pacificationis Conventioni inferere, ratumque & firmum manere, atque idcirco ejusmodi Processus unâ cum Arrestis eorum occasione quocumque decretis prorsus cassos & irritos esse debere.

VII.

Unanimi quoque Cæsareæ Majestatis, omniumque Ordinum Imperii consensu, placuit, ut quicquid juris aut beneficii, cùm omnes aliæ Constitutiones Imperii, tum Pax Religionis & publica hæc Transactio, in eaque decisio Gravaminum cæteris Catholicis, & Augustanæ Confessionis addictis Statibus & subditis tribuunt, id etiam iis, qui inter illos Reformati vocantur, competere debeat. Salvis tamen semper Statutum, qui Protestantes nuncupantur, inter se & cum subditis suis conventis pactis, privilegiis, reversalibus & dispositionibus aliis, quibus de Religione ejusque exercitio & inde dependentibus, cujusque loci Statibus & subditis hucusque provisum est, salva itidem cujusque conscientie libertate. Quoniam verò controversiæ Religionis quæ intermodò dictos Protestantes vertuntur, hæctenus non fuerunt compositæ, sed ulteriori compositioni reservatæ sunt, adeoque illis duas partes constituent, ideo de jure reformandi inter utramque ita conventum est, ut si aliquis Princeps vel alius Territorii Dominus, vel alicujus Ecclesiæ Patronus posthac ad alterius partis sacra transferit, aut Principatum, aut ditionem, ubi alterius partis sacra exercitio publico de præsentem vigent, seu jure successionis, seu vigore præsentis Tractatus Pacis, aliove quocumque

cunq; titulo nactus fuerit, aut recuperarit, ipsi quidem Concionato-
 res Aulicos suæ Confessionis citra subditorum onus aut præjudicium,
 secum atque in Residentia sua habere liceat, at fas ei non sit vel publi-
 cum Religionis Exercitium, leges aut constitutiones Ecclesiasticas, ha-
 ctenus ibi receptas, immutare, vel templa, scholas, hospitalia, aut eò
 pertinentes redditus, pensiones, stipendia, prioribus adimere, suorumque
 sacrorum hominibus applicare, vel juris territorialis, Episcopalis, Pa-
 tronatus, aliòve quocunq; prætextu subditis Ministros alterius Confes-
 sionis obtrudere, ullumve aliud impedimentum aut præjudicium di-
 rectè vel indirectè alterius sacris afferre: Et ut hæc conventio firmiùs
 observetur, liceat hoc mutationis casu ipsis communitatibus præsentare,
 vel quæ præsentandi jus non habent, nominare idoneos Scholarum
 & Ecclesiarum Ministros à publico loci Consistorio & Ministerio, si e-
 jusdem, cum præsentantibus vel nominantibus Communitatibus sunt
 religionis, vel hoc deficiente, eo loco, quem ipsæ communitates ele-
 gerint, examinandos & ordinandos, atque à Principe vel Domino po-
 stea sine recusatione confirmandos.

Si verò aliqua communitas eveniente mutationis casu Domini
 sui Religionem amplexa petierit suo sumptu exercitium, cui Princeps
 vel Dominus addictus est, liberum esto, sine reliquorum præjudicio, ei
 illud indulgere à successoribus non auferendum. At Consistoriales
 Sacrorum Visitatores, Professores Scholarum & Academiarum, Theo-
 logiæ & Philosophiæ non nisi eidem Religioni addicti sint, quæ hoc rem-
 pore quolibet in loco publicè recepta est. Sicut autem suprà dicta o-
 mnia de mutationibus futuris intelligenda sunt, ita Juribus Principum
 Anhaltinorum & similium, quæ ipsis competunt, nullum adferant præ-
 judicium. Sed præter Religiones suprà nominatas nulla alia in sacro
 Imperio Romano recipiatur vel toleretur.

VIII.

Ut autem provisum sit, ne posthac in statu Politico controversiæ
 suboriantur, omnes & singuli Electores, Principes & Status Imperii Ro-
 mani in antiquis suis Juribus, prærogativis, libertate, privilegiis, libe-
 ro juris territorialis tam in Ecclesiasticis quàm Politicis exercitio, ditio-
 nibus, Regalibus, horumque omnium possessione, vigore hujus trans-
 actionis ita stabiliti firmarique sunt, ut à nullo unquam sub quocunq;
 prætextu de facto turbari possint vel debeant.

E 3

Gau-

pri-
 Bas-
 entes
 nda-
 que
 natis,
 die
 præ-
 pos-
 e, ac
 t hoc
 ue &
 is eo-
 se de-
 nperii
 s aliæ
 actio,
 nfes-
 r illos
 Statu-
 s con-
 quibus
 ci Sta-
 onsci-
 e inter
 positæ,
 s con-
 st, ut si
 siæ Pa-
 m, aut
 vigent,
 e quo-
 cunque

Gaudeant sine contradictione jure suffragii in omnibus deliberationibus super negotiis Imperii, præsertim ubi leges ferendæ, vel interpretandæ, bellum decernendum, tributa indicenda, delectus aut hospitales militum instituendæ, nova munimenta intra Statuum ditiones extruenda, nomine publico veterave firmanda præfidiis, nec non ubi Pax aut fœdera faciendæ, aliave ejusmodi negotia peragenda fuerint, nihil horum aut quicquam simile post hac unquam fiat vel admittatur, nisi de Comitiali, liberoque omnium Imperii Statuum suffragio & consensu, cum primis verò jus faciendi inter se & cum exteris fœdera, pro sua cujusque conservatione ac securitate singulis Statibus perpetuò liberum esto, ita tamen, ne ejusmodi fœdera sint contra Imperatorem & Imperium pacemque ejus publicam, vel hanc in primis transactionem, fiantque salvo per omnia juramento, quo quisque Imperatori & Imperio obstrictus est.

Habeantur autem Comititia Imperii intra sex menses à dato ratificatæ Pacis, postea vero, quoties id publica utilitas aut necessitas postulaverit. In proximis verò Comititiis emendentur in primis anteriorum conventuum defectus; ac tum quoque de electione Romanorum Regum, certâ constantique Cæsarea Capitulatione concipiendâ, de modo & ordine in declarando uno vel altero Statu in bannum Imperii, præter eum, qui aliàs in Constitutionibus Imperii descriptus est, tenendo, redintegrandis Circulis, renovandâ matriculâ, reducendis Statibus exemptis, moderatione & remissione Imperii collectarum, reformatione Politicæ, & Justitiæ, taxæ, sportularum in Judicio Camerali, Ordinariis Deputatis ad modum & utilitatem Reipublicæ ritè formandis legitimo munere Directorum in Imperii collegiis & similibus negotiis, quæ hic expediri nequiverant, ex communi Statuum consensu agatur & statuatur.

Tam in universalibus verò, quàm particularibus Diæti, liberis Imperii Civitatibus, non minùs quàm cæteris Statibus Imperii competat votum decisivum, iisque rata & intacta maneant regalia, vectigalia, redditus annui, libertates, privilegia confiscandi, collectandi, & independentia aliâque jura ab Imperatore & Imperio legitime impetrata, vel longo usu ante hos motus obtenta, possessa & exercita, cum omnimodâ jurisdictione intra muros & in territorio castatis, annullatis & in futurum prohibitis iis, quæ per represalias, arresta, viarum occlusiones,

nes, & alios actus præjudiciales, sive durante bello quocunque præte-
 xtu in contrarium facta & propriâ authoritate hucusq; attentata sunt,
 sive dehinc, nullo præcedente legitimo juris & executionis ordine fieri
 attentari vè poterunt. De cætero omnes laudabiles consuetudines & sa-
 cri Romani Imperii Constitutiones & leges fundamentales, imposterum
 religiosè serventur, sublatis omnibus, quæ bellicorum temporum inju-
 riâ irreperant, confusionibus.

De indaganda aliqua ratione & modo æquitati conveniente, qui
 persecutiones actionum contra debitores ob bellicas calamitates for-
 tunis lapsos, aut nimio usurarum cursu aggravatos, moderatè termina-
 ri, indeq; nascituris majorib; incommodis etiam tranquillitati publicæ
 noxiis obviam iri possit. Cæsarea Majestas curabit exquiri tam Ju-
 dicii aulici, quàm Cameralis vota & consilia, quæ in futuris Comitiiis
 proponi, & in constitutionem certam redigi possint, interea tamen tem-
 poris in hujusmodi causis ad Judicia cùm summa Imperii, tum singula-
 ria Statuum delatis, circumstantiæ à partibus allegatæ benè ponderen-
 tur, ac nemo executionibus immoderatis prægravetur, sed hæc omnia
 Holsatiæ constitutione salvâ & illæsâ.

IX.

Et quia publicè interest, ut factâ pace commercia vicissim reflo-
 rescant, ideo conventum est, ut quæ eorum præjudicio & contra utili-
 tatem publicam hinc inde per Imperium belli occasione, noviter pro-
 pria authoritate contra jura, privilegia, & sine consensu Imperatoris,
 atque Electorum Imperii invec̃ta sunt vectigalia & telonia, ut & abusus
 Bullæ Brabantinæ, indeque natæ represaliæ & arresta, cum inductis
 peregrinis certificationibus, exactiõibus, detentionibus, itemq; im-
 moderata Postarum omniaque alia inusitata onera & impedimenta, qui-
 bus commerciorum & navigationis usus deterior redditus est, penitus
 tollantur, & provinciis, portibus, fluminibus quibuscunq; sua pristina
 securitas, Jurisdictio & usus prout ante hos motus bellicos, à pluribus
 retrò annis fuit, restituantur, & inviolabiliter conserventur.

Territoriorum quæ flumina, alluunt, & aliorum quocunq; Jurib; &
 ac Privilegiis, ut & teloniis ab Imperatore de consensu Electorum cum
 aliis, tum etiam Comiti Oldenburgensi in Visurgi concessis aut usu
 diuturno inductis in pleno suo vigore manentibus & executioni
 mandandis, tum ut plena sit Commerciorum libertas & transitus ubiq;
 locorum.

be-
 in-
 ho-
 di-
 nec
 nda
 ad-
 fra-
 fce-
 ibus
 Im-
 imis
 Im-
 rati-
 po-
 erio-
 rum
 mo-
 erii,
 nen-
 bus
 atio-
 dina-
 is le-
 tiis,
 gatur
 beris
 mpe-
 galia,
 inde
 rata
 omni-
 tis &
 lusio-
 nes,

locorum terra mariq; tutus, adeoq; ea omnibus & singulis utriusque partis foederatorum Vasallis, Subditis, Clientibus & Incolis, eundi, negotiandi, redeundiq; potestas data sit, virtuteque praesentium concessa intelligatur, quae unicuique ante Germaniae motus passim competebat: quos etiam Magistratus utrinque contra injustas oppressiones & violentas instar propriorum subditorum defendere ac protegere teneantur, hac conventionem & jure legeq; cujusque loci per omnia salvis.

X.

Porro quoniam Serenissima Regina Sueciae postulaverat, ut sibi pro locorum hoc bello occupatorum restitutione satisfieret, paci; publicae in Imperio restaurandae condigne prospiceretur. Ideo Caesarea Majestas de consensu Electorum, Principum & Statuum Imperii cum primis Interessatorum, vigoreq; praesentis transactionis concedit eidem Serenissimae Reginae Sueciae & futuris ejus haeredibus ac successoribus Regibus Regnoq; Sueciae sequentes ditiones pleno jure in perpetuum & immediatum Imperii feudum.

Primò, totam Pomeraniam citeriorem, vulgò *WorPommern* dictam unà cum Insula Rugia, iis finibus contentas, quibus sub ultimis Pomeraniae Ducibus descriptae fuerant; Ad haec è Pomerania ulteriori Stetinum, Garzt, Dam, Golnau & Insulam Wollin, unà cum interlabente Oderâ & mari, vulgò *das frische Haff* vocato, suisq; tribus ostiis *Pein/ Swine & Dievenaw* atque adjacente utrinq; terrâ ab initio Territorii Regii usque in mare Balthicum, eâ latitudine littoris orientalis, de qua inter Regios & Electorales Commissarios circa exactiorem limitum & caeterorum minutiorum definitionem, amicabiliter convenietur.

Hunc Ducatum Pomeraniae, Rugiaeque Principatum unà cum ditionibus, locisque annexis, omnibusq; & singulis ad ea pertinentibus territoriis, praefecturis, urbibus, castellis, oppidis, vicis, pagis, hominibus, feudis, fluminibus, insulis, lacubus, littoribus, portibus, stationibus, antiquis vectigalibus & redditibus, & quibuscunque aliis Ecclesiasticis & secularibus bonis, nec non titulis, dignitatibus, praeminentiis, immunitatibus & praerogativis, caeterisque omnibus ac singulis Ecclesiasticis & secularibus juribus ac privilegiis, quibus antecessores Pomeraniae Duces ea habuerant, incoluerant & rexerant, Regia Majestas, Regnumq; Sueciae ab hoc die in perpetuum pro haereditario feudo habeat, possideat, iisque liberè utatur, & inviolabiliter fruatur.

Quic-

Quicquid etiam juris in collatione Prælatorum & præbendarum capituli Caminensis ante hac habuerunt Duces Pomeraniæ ceterioris; habeat impofterum Regia Majestas Regnumque Sueciæ perpetuò, eum potestate eas extingvendi, reditusque menfæ Ducali post moderiorum Canonicoꝝ & Capitularium decessum, applicandi, quicquid autem ulterioris Pomeraniæ Ducibus competierat, competat Domino Electori Brandenburgico unà cum integro Episcopatu Caminensi, ejusque territoriis, juribus, & dignitatibus prout infra pluribus explicatur, Titulis & insigniis Pomeraniæ tam Regia Domus, quam Brandenburgica promiscuè utantur more inter priores Pomeraniæ Duces usitato. Regia quidem perpetuò; Brandenburgica verò, quamdiu ullus è masculina linea superfuerit. Absque tamen Rugiæ Principatu, omnique aliâ præensione, ullius juris in loca Regno Sueciæ cessa; Deficiente verò linea masculina Domus Brandenburgicæ omnes præter Sueciam alii titulis & insigniis Pomeranicis abstinebunt: atque tunc quoq; ulterior Pomerania tota cum ceteriori Pomerania totoque Episcopatu & integro Capitulo Caminensi, adeoque omnibus antecessorum juribus & expectantiis consolidata, ad solos Reges Regnumque Sueciæ perpetuò pertinebunt; spe interim successionis & investiturâ simultaneâ gavisuros; Ita ut etiam Ordinibus subditisq; dictorum locorum pro homagii præstatione solito more caveant.

Dominus Elector Brandenburgicus, cæterique omnes interessati, exsolvunt Ordines, Officiales, & subditos singulorum supradictorum locorum vinculis & sacramentis, quibus hucusque sibi, suisque Domibus obstricti fuerant, eosque ad homagium & obsequia Regiæ Majestati, Regnoque Sueciæ more solito præstandum remittunt: Atq; ita Sueciam in plena justaque eorum possessione constituunt, renunciantes omnibus in ea præensionibus ex nunc in perpetuum: idque pro se suisque posteris peculiari diplomate hic confirmabunt.

Secundò, Imperator de consensu totius Imperii concedit etiam Serenissimæ Regiæ ejusq; hæredibus ac successoribus Regibus, Regnoque Sueciæ, in perpetuum & immediatum Imperii feudum, civitatem portumq; Wismariensem, unà cum fortalitio *Walsisch* & Præfecturis *Poël*, (exceptis pagis, *Seedorff* / *Weidendorff* / *Brandenhäusen* & *Wangern*/ad hospitale Sancti Spiritus, in urbe Lubeca pertinentibus) & *Newencloster* / omnibusque juribus & appertinentiis, quibus ea Duces *Megapoli-*

F

gapoli-

Quic-

gapolitani hucusque habuerant: Ita ut dicta loca, totusq; portus cum
terris utriusque lateris ab urbe in mare Balthicum liberæ dispositioni
sua Majestatis sublit, possitq; ea munimentis & præfidiis pro libitu &
exigentia circumstantiarum, suis tamen propriis sumptibus firmare,
ibique semper pro suis navibus, classequè tutum securumq; receptum
ac stationem habere iisque de cætero uti, fruique eo jure, quod ipsi in
cætera sua Imperialia feuda competit: Ita tamen ut civitati Wismari-
ensi privilegia sua sint salva, ejusque commercia protectione, favoreq;
Regio omni meliori modo promoveantur.

Tertiò, Imperator de consensu totius Imperii concedit etiam vi-
gore præsentis transactionis Serenissimæ Reginæ ejusque heredibus ac
Successoribus Regibus, Regnoque Sueciæ Archiepiscopatum Bremen-
sem & Episcopatum Verdensen, cum oppido Præfectura Wilshusen,
omniq; jure quod ultimis Archiepiscopis Bremensibus competierat
in Capitulum & Dioccesin Hamburgensem (salvis tamen Domui Hol-
saticæ, ut & Civitati, Capituloq; Hamburgensi suis respectivè Juribus,
Privilegiis, libertate, pactis & possessione, statuque præsentis, per omnia,
ita ut quatuordecim illi pagi in Præfecturis Holsaticis Trittovienfi &
Rheinbeccensi, pro moderno annuo Canone, Domino Friderico Duci
Holsatiæ Gottorpiensi & illius posteris in perpetuum maneat,) cum
omnibus & singulis ad eos pertinentibus ubicunq; sita sunt, Ecclesiasti-
cis & secularibus bonis & juribus quocunq; nomine vocatis, terrâ ma-
rique in perpetuum & immediatum Imperii feudum, sub solitis quidem
insigniis, sed titulo Ducatus: cesante Capitulorum, cæterorumq; Col-
legiorum Ecclesiasticorum eligendi & postulandi, omniq; alio jure,
administratione & gubernatione terrarum ad hos Ducatus pertinen-
tium.

Civitati verò Bremensi, ejusq; territorio & subditis præsens suis
status, libertas, jura & privilegia in Ecclesiasticis & Politicis sine impe-
titione relinquuntur. Si quæ autem ipsi cum Episcopatu seu Ducatu
aut Capitulis sint aut impostero enascantur controversiæ, eæ vel com-
ponantur amicabiliter, vel jure terminentur, salvâ interim cuiq; parti
suâ, quam obtinet, possessione.

Quartò, ratione supradictarum omnium ditionum feudorumq;
Imperator cum Imperio cooptat, Serenissimam Reginam Regniq; Sue-
ciæ successores in immediatum Imperii Statum, ita ut ad Imperii Co-
mitia

mitia inter alios Imperii Status Regina quoque Regesq; Suecio sub titulo Ducis Bremensis, Verdenfis & Pomeraniae, ut & Rugiae Principis Dominique Wismariae citari debeant, assignata eis sessione in Conventibus Imperialibus in Collegio Principum scanno seculari, loco quinto: voto quidem Bremensi hoc ipso loco & ordine Verdenfi verò & Pomerano, ordine antiquitus prioribus possessoribus competenti explicando.

In Circulo autem Superioris Saxoniae proximè ante Duces Pomeraniae ulterioris: In Circulis Westphaliae & Inferioris Saxoniae locomoreq; receptis, ita ut inter Magdeburgensem & Bremensem Circuli Inferioris Saxoniae Directorium alternetur; salvo tamen Ducum Brunsvicensium & Luneburgensium Condirectorii jure.

Ad conventus autem Deputatorum Imperii, tam Regia Majestas quam Dominus Elector, suos pro more solito mittant. Cum autem utriq; Pomeraniae unum tantum votum in iis competat, à Regia Majestate communicato, prius consilio cum dicto Electore, id semper feratur.

Deinde, concedit eis in omnibus & singulis dictis feudis, privilegium de non appellando, sed hoc ita, ut summum aliquod Tribunal seu appellationis instantiam commodo in Germaniâ loco constituat, eique idoneas praeficiat personas, quae unicuique jus & justitiam secundum Imperii Constitutiones & cujusq; loci Statuta, absque ulteriori provocatione causarumve avocatione administrent. E contra verò si contigerit, ipsos tanquam Duces Bremenses, Verdenfes aut Pomeraniae vel etiam ut Principes Rugiae aut Dominos Wismariae ex causâ dictas conditiones concernente, ab aliquo legitime conveniri, Caesarea Majestas liberum eis relinquit, ut pro sua commoditate forum eligant, vel in Aula Caesarea vel Camera Imperiali, ubi actionem intentatam excipere velint. Teneantur tamen intra tres menses à die denunciatae litis sese declarare coram quo iudicio se sistere velint.

Præterea concedit eidem Regiae Majestati Sueciae jus erigendi Academiam vel Universitatem, ubi quandoque ei commodum visum fuerit. Ad hæc concedit eidem moderna vectigalia (vulgò Licentia vocata) ad littora, portusque Pomeraniae & Megapoleos, jure perpetuo, sed ad eam taxae moderationem reducenda, ne commercia in iis locis intercidant.

s cum
itioni
bitu &
mare,
eptum
ipfi in
mari-
oreq;
am vi-
ous ac
emen-
nufen,
etierat
i Hol-
ribus,
omnia,
ensi &
o Duci
) cum
efialti-
â ma-
uidem
q; Col-
o jure,
rtinen-
s suos:
e impe-
Ducatu
el com-
q; parti
rumq;
q; Sue-
rii Co-
mitia

80
Exsolvit deniq; Status, Magistratus, Officiales & subditos dictarum respectivè ditionum, feudorumq; omnibus vinculis & sacramentis, quibus prioribus Dominis & possessoribus aut prætendentibus hucusque obstricti fuerant, eosque ad subjectionem, obedientiam & fidelitatem Regiæ Majestati Regnoque Sueciæ, ceu ab hoc die, hæreditario suo Domino, præstandum remittit obligatque; atque ita Sueciam in plena, justaq; eorum possessione constituit, verbo Imperiali promittens, se non solum modernæ Regiæ, sed & omnibus futuris Regibus, Regnoque Sueciæ ratione dictarum ditionum, bonorum juriumq; concessorum, securitatem præstiturum, eosque sicut cæteros Imperii Status in eorum possessione quietâ contra quemcunque inviolabiliter conservaturum & manutenturum; atque hæc omnia peculiaribus Investiturarum literis omni meliori modo confirmaturum.

Vicissim Serenissima Regina & futuri Reges Regnumq; Sueciæ, dicta feuda omnia & singula à Cæsarea Majestate & Imperio recognoscant: eoq; nomine, quoties casus evenerit, investiturarum renovationes decenter petant, juramentum fidelitatis, eiq; annexa, sicut Antecessores, similesq; Imperii Vasalli, præstando.

De cætero Ordinibus & subditis dictarum ditionum, locorumque nominatim Stralsundensibus, competentem eorum libertatem, bona, jura & privilegia communia & peculiaria legitimè acquisita, vel longo usu obtenta, cum libero Evangelicæ Religionis exercitio juxta invariata Augustanam Confessionem perpetim fruendo, circa homagii renovationem & præstationem more solito confirmabunt. Interq; eos Civitatibus Anseaticis, eam navigationis & commerciorum libertatem, tam in exteris Regnis, Rebuspublicis, & Provinciis quàm in Imperio integram conservabunt, quam ibi ad præsens usque bellum habuerunt.

XI.

Pro æquivalente autem recompensatione Electori Brandenburgico Domino Friderico Wilhelmo, quod ad promovendam pacem universalem juribus suis in Pomeraniam citeriorem & Rugiam, unâ cum ditionibus locisque supra annexis ceserit, præstanda eidem, ejusdemque posteris & succesforibus hæredibus atq; agnatis masculis, cum primis DD. Marchionibus Christiano Wilhelmo, olim Administratori Archiepiscopatus Magdeburgensis, item Christiano Culmbacensi & Alberto Onoltzbacensi eorundemq; succesforibus & hæredibus masculis, statim

statim ac Pax cum utroq; Regno & Statibus Imperii composita & ratificata fuerit, à Sacra Cæsarea Majestate de consensu Statuum Imperii & præcipuè interessatorum, tradatur Episcopatus Halberstadiensis, cum omnibus Juribus, Privilegiis, Regalibus, territoriis & bonis secularibus & Ecclesiasticis quocunq; nomine vocatis, nullo excepto in perpetuum & immediatum feudum: Constituatur item Dominus Elector statim in possessione ejusdem quietâ & reali, eoque nomine Sessionem & votum in Comitibus Imperii & Circulo Inferioris Saxoniae habeat. Religionem autem & bona Ecclesiastica in eo Statu relinquat, quemadmodum per Dominum Archiducem Leopoldum Guilielmum inita cum Capitulo Cathedrali pactione ordinata fuerant. Ita tamen, ut nihilominus Episcopatus Domino Electori, totique suæ Domui & agnatis masculis, supra nominatis, cum eorum successoribus & heredibus masculis, ordine quo sibi invicem succedent, hereditarius maneat, atque Capitulo nullum jus in eligendo & postulando, vel etiam regimine Episcopatus, & iis qui eò pertinent, reliquum sit, sed modò dictus Dominus Elector, & juxta ordinem successorium reliqui supra nominati, eâ potestate in hoc Episcopatu utantur, quâ reliqui Principes Imperii in suis territoriis utuntur. Liceatque quartam partem Canoniciatum (exceptâ Præpositurâ in hanc computationem non numerandâ) decedentibus successu temporis modernis eorum possessoribus, Augustanæ Confessionis addictis, extinguere, eorumq; redditus mensæ Episcopali incorporare. Quod si tot Canonici Augustanæ Confessionis non sint, qui quartam partem totius corporis Canonice dempto Præposito, conficiant, numerus suppleatur ex Catholicorum decedentium beneficiis.

Cum etiam Comitatus Hohensteinensis pro eâ parte, quâ feudum est, Episcopatus Halberstadiensis, consistens in duabus Dynastiis sive Præfecturis Lora & Klettenberg & quibusdam oppidis, unâ cum eò pertinentibus bonis & juribus, post ultimò defunctum Comitem hujus familiæ eidem Episcopatu applicatus, atq; à Domino Archiduce Leopoldo Guilielmo, tanquam Episcopo Halberstadiensi hætenus possessus fuerit, hunc eundem Comitatum porrò quoque penes istum Episcopatum irrevocabiliter permanere placuit, adè ut Domino Electori tanquam hereditario possessori jam dicti Episcopatus Halberstadiensis de memorato Comitatu disponendi libera facultas esse debeat, non ob-

ista-
men-
huc-
fide-
tario
am in
ttens,
egno-
cesfo-
us in
onfer-
itura-
ize, di-
ogno-
vatio-
Ante-
umque
bona,
longo
varia-
reno-
os Ci-
tatem,
perio
erunt.
burgi-
m uni-
à cum
sdem-
m pri-
tratori
& Al-
sculis,
statim

ante, nec vigorem habente nullâ contradictione, quæ à quoquam in contrarium moveri possit.

Teneatur item Dominus Elector Comitem à Tattenbach in possessione Comitatus Rheinstein conservare, eidemq; investituram à Domino Archiduce de consensu Capituli concessam, renovare.

Eidem Domino Electori pro se & successoribus suis suprâ scriptis tradatur Episcopus Mindanus cum omnibus juribus & appertinentiis, pari ratione ut ante memoratus Episcopus Halberstadiensis, in feudum perpetuum à Sacrà Cæsareâ Majestate de consensu Statuum Imperii, statimque post conclusam & ratificatam hanc pacificationem, Dominus Elector pro se, & successoribus suis in possessione ejusdem quietâ & reali constituatur, eoque nomine sessionem & votum in comitiis Imperii universalibus & singularibus, ut & Circuli Westphalici, obtineat. Salvis tamen civitati Mindensis suis Regaliis & juribus in sacris & profanis cum mero & mixto Imperio in criminalibus & civilibus, præsertim jure districtus, ejusque jurisdictionis exercitio concesso, & pro nunc apprehenso aliisq; usibus, immunitatibus & privilegiis circa pristina jura ipsis legitimè competentibus; Ita tamen ut pagi & villæ domusq; ad Principem, Capitulum, totumque Clerum & Equestrem Ordinem pertinentes, & respectivè in districtu & intra moenia civitatis sitæ, omninò excipiantur, & de cætero jus Principis & Capituli inviolatum maneat.

Dicto Domino Electori & successoribus suis Episcopus quoque Caminensis in feudum perpetuum ab Imperatore & Imperio concedatur, eodem plane jure & modo, ut suprâ de Episcopatu Halberstadiensi & Mindano dispositum est, sed cum hoc tamen discrimine, ut in Episcopatu Caminensi integrum sit Domino Electori Canonicatus post decessum præsentium Canonicoꝝ extinguere, atq; sic successu temporis totum Episcopatum ulteriori Pomeraniæ adjungere seu incorporare.

Similiter concedatur Domino Electori expectantia in Archiepiscopatum Magdeburgensem, ita quidem ut quodocunq; eundem morte aut successione in Electoratu, vel quacunq; aliâ successione præsentis Administratoris Domini Augusti Ducis Saxonie vacare contigerit, totus iste Archiepiscopatus cum omnibus eò pertinentibus territoriis, regalibus & juribus prout suprâ de Episcopatu Halberstadiensi dispositum

fitum est, Domino Electori, suisq; Posteris & Successoribus heredibus & agnatis masculis, non obstante ullâ electione aut postulatione interea temporis, sive clàm sive palàm factâ, tradatur & conferatur in feudum perpetuum, sitq; eidem vel iisdem jus authoritate propriâ vacantem apprehendendi possessionem.

Interea autem teneatur Capitulum unâ cum Ordinibus & subditis dicti Archiepiscopatus statim conclusâ pace prædicto Domino Electori & toti Domui Electorali pro se, atque omnibus in eâ successoribus, & heredibus atque agnatis masculis se sacramento fidelitatis & subjectionis in eventum obstringere.

Civitati verò Magdeburgensi pristina sua libertas & privilegium Ottonis I. die septimo Junii Anno nongentesimo quadragesimo, quod etiamsi temporum injuriâ deperditum ad preces ejusdem humiliter porrigendas, à Sacra Cæsarea Majestate renovabitur; tum etiam privilegium muniendi & fortificandi ab Imperatore Ferdinando II. concessum, quod cum omnimodâ jurisdictione & proprietate ad quadrantem milliari Germanici extendatur, sicut & reliqua illius Privilegia & Jurâ in Ecclesiasticis & Politicis salva & inviolata maneant, cum insertâ clausulâ, quod in præjudicium Civitatis reædificari non debeant suburbia.

Cæterum quod ad quatuor Dynastias seu Præfecturas Quersfurt / Güterbock / Dam & Boret attinet, cum illæ jam olim Domino Electori Saxonie traditæ sint, in ejusdem quoque ditione permaneant in perpetuum, cum hæc tamen reservatione, ut quæ hæctenus ratione earundem ad collectas Imperii & Circuli contributa fuit quota, à dicto Domino Electore Saxonie in posterum exsolvatur, eaq; Archiepiscopatu dematur, & hujus rei ratione expressa fiat provisio in matriculâ Imperii & Circuli. Ut autem inde causata imminutio reddituum Camera-rium, & ad mensam Archiepiscopalem pertinentium, aliquatenus refarciatur, jam dicto Electori Brandenburgico & Successoribus suis non solum statim post conclusam Præfectura Eggen / quæ aliàs ad Capitulum spectabat, pleno jure possidenda & fruenda tradatur, casato processu à Comitibus de Barby aliquot ab hinc annis desuper moto; sed etiam facultas sit, obtentâ Archiepiscopatus possessione quartam partem Canonicatum Cathedralium, illis decedentibus extinguendi, eorumq; redditus Camerae Archiepiscopali applicandi.

Quæ

Quæ verò debita à præfente Domino Administratore Augusto Duce Saxonie hæctenus contracta sunt, ex redditibus Archiepiscopalibus, existente modis supradictis casu vacantie & devolutionis dicti Archiepiscopatus ad Dominum Electorem Brandenburgicum & Successores suos nequiquam dissolvantur, neque integrum sit, dicto Domino Administratori posthac novis debitis, oppignorationibus & alienationibus sæpè dictum Archiepiscopatum in præjudicium Domini Electoris ejusque succesorum, hæredum atque agnatorum masculorum quoquo modo onerare.

In his verò Domini Electoris Archi- & Episcopatibus de cætero salva maneat Ordinibus & subditis competentia eorum jura & privilegia, cum primis invariata Augustana Confessionis exercitium, quale nunc ibi viget, nec minus locum habeant ea, quæ in puncto Gravaminum inter utriusq; Religionis Status & Ordines Imperii transacta & conventa sunt, quatenus scilicet non adversantur illi dispositioni, quæ supra in Articulo quinto de Gravaminibus §.8. continetur, incipiente: Qui Archiepiscopatus, Episcopatus, & aliæ fundationes atque bona Ecclesiastica, &c. & finiente: subjecta manent, &c. utpote quem æquè hic valere debere, ac si verbotenus insertus esset, & supra dictos Archiepiscopatum & Episcopatus hæreditario & immutabili jure apud Dominum Electorem atque Domum Brandenburgicam, omnesq; in ea succesores, hæredes & agnatos in perpetuum planè, ut de reliquis terris ipsorum hæreditariis juris est, permanere oportet. Ratione tituli autem conventum est, ut jam dictus Dominus Elector cum totâ Domo Brandenburgicâ, & in eâ omnes & singuli Marchiones Brandenburgici, Duces Magdeburgenses & Principes Halberstadienses, & Mindenses appellentur & scribantur.

Regia quoq; Majestas Suecicæ restituat Domino Electori pro se & succesoribus suis hæredibus atq; agnatis masculis, primò reliquam Pomeraniam ulteriorem cum omnibus appertinentiis, bonis & juribus secularibus & Ecclesiasticis, pleno jure, tam quoad Dominium utile, quàm directum; deinde Colbergam cum toto Episcopatu Caminensi, omniq; jure, quod ulterioris Pomeranie Duces hucusq; habuerunt in collatione Prælaturarum & Præbendarum Capituli Caminensis, ita tamen, ut salva maneat jura Regiæ Majestati Suecicæ suprà concessa, atq; Ordinibus & subditis in restitutis partibus ulterioris Pomeranie, Episcopatuq;

Episcopatuq; Caminensi competentem eorum libertatem, bona, jura, & privilegia, secundum tenorem litterarum Reverfalium (quibus etiam Ordines & subditi dicti Episcopatus gaudere debent, ac si iis directè datae essent) cum libero Augustanae Confessionis Exercitio, juxta invariata Augustanam Confessionem, absq; ulla perturbatione perpetim fruendo circa homagii renovationem & praestationem omni meliori modo confirmet & conservet.

Tertiò, omnia loca quæ praesidiis Suedicis infesa tenentur per Marchiam Brandenburgicam.

Quartò, omnes commendas & bona ad Ordinem Equestrem Divi Johannis spectantia, quæ extra territoria Regiae Majestati Regnoque Sueciae cesa continentur, unà cum Actis & regestis cæterisq; literariis documentis originalibus hæc loca, juraque restituenda concernentib9, communibus verò & utramq; nempe tam citeriorem, quàm ulteriorem Pomeraniam afficientibus, in authentica & probante forma, quæ in Archivo & Cartophylaciis aulae Stetinensis vel alibi intra vel extra Pomeraniam reperiuntur.

XII.

Pro eo verò quod Duci Megapolitano Suerinensi, Domino Adolpho Friderico, in alienatione Civitatis, portusq; Wismariensis decessit, competant ipsi, ejusq; hæredibus Masculis, Episcopatus Suerinensis & Ratzenburgensis jure perpetui & immediati feudi (salvo tamen Domus Saxonico-Lauenburgicæ aliorumq; vicinorum, ut & dictæ Dioceseos hinc inde competenti jure) cum omnibus juribus, documentis literariis, Archivo, rationariis, aliisque pertinentiis & potestate extinguendi Canonatus utrobique post praesenti tempore residentium Canonorum decessum, omnesq; redditus mensæ Ducali applicandi, eoq; nomine habeat Sessionem in Conventibus Imperii & Circuli Saxoniae Inferioris, cum duplici Principis titulo & voto. Etsi verò ejusdem ex fratre nepos, Dominus Gustavus Adolphus Dux Megapolitano-Gustroviensis antehac designatus fuerat Administrator Ratzenburgensis, quia tamen ipsi non minus, quàm Patruo beneficium restitutionis in suos Ducatus obtigerat, æquum visum est, ut Patruo cedenti Wismariam, ipse vicissim hunc cedat Episcopatum. Conferentur autem dicto Duci Gustavo Adolpho, eo nomine compensationis ergò, duo Canonatuum juxta modernam compositionem Gravaminum ad Augustanae

G

Con-

Confessione addictos pertinentium, beneficia, unum in Ecclesia Cathedrali Magdeburgensi, alterum in Halberstadiensi primum vacatura.

Quod deinde ad prætenfos duos Canonicatus in Ecclesia Cathedrali Argentinenfi attinet, si quid eo nomine Statibus Augustanae Confessionis juxta præsentem transactionem competit, familiae Ducum Mecklenburgensium ex hujusmodi proventibus duorum Canonicatum portiones concedantur, absq; tamen præjudicio Catholicorum. Quod si verò contigerit lineam masculinam Suerinensem deficere, superstite Gústrovianâ, tùm hæc iterum ipsi succedat.

Pro majori verò dictæ Domus Mecklenburgensis satisfactione cedant ipsi Commendæ Ordinis Equestris Divi Johannis Hierosolymitani, Mirow & Nemerow, in isto Ducatu sitæ, vigore dispositionis in art. 5. §. 9. supra expressæ, in perpetuum, donec de controversiis Religionis in Imperio conventum fuerit, & quidem lineæ Suerinensi Mirow, lineæ verò Gústroviensi commenda Nemerow, sub hac conditione, ut dicti Ordinis consensum ipsi procurare, eidemq; nec non Domino Electori Brandenburgico, tanquam ejus Patrono, quotiescunq; casus evenerit, hæctenus præstari solita, porrò quoque præstare teneantur.

Confirmabit etiam Cæsarea Majestas eidem vestigalia ad Albim, antehac obtenta, in perpetuum: concessa insuper immunitate à tributis Imperii futuro tempore, citra causam satisfactionis militiæ Suedicæ indicendis, donec summa ducentorum millium thalerorum Imperialium compensata fuerit. Cassetur insuper prætenfum debitum Wingerschianum, utpote ex causa belli ortum, processibus etiam & decretis desuper emanatis, penitus annullatis, ita ut neque Duces Megapolitani, neque Civitas Hamburgensis, eo nomine in posterum unquam conveniri possint vel debeant.

XIII.

Cùm Domus Ducalis Brunsvicensis & Luneburgensis, ob Pacem publicam melius faciliusque stabiliendam, cesserit Coadjutoriis in Archiepiscopatus Magdeburgensem & Bremensem, itemque Episcopatus Halberstadiensem & Ratzenburgensem, obtentis, eâ conditione, ut inter alia etiam alternativa iisdem cum Catholicis in Episcopatum Osnabrugensem, addiceretur successio, Cæsarea Majestas præsentis Sacri Romani Imperii Statui minimè expedire judicans, pacem publicam, propterea impediri diutiùs, consentit ac permittit, ut ejusmodi alternativa successio in dicto Episcopatu Osnabrugensi deinceps inter Catholi-

tholicos & Augustanæ Confessionis Episcopos, ex familiâ tamen Du-
cum Brunsvicensium & Luneburgensium, quamdiu eadem duraverit,
postulandos, locû habere debeat, modis & conditionibus sequentibus.

Primò: Quoniam Dominus Gustavus Gustavi, Comes in Wasen-
burg, Regni Sueciæ Senator, omni suo juri in Episcopatum Osnabru-
gensem, occasione præsentis belli obtento, renunciat, juramentumque,
à Statibus & Subditis ejusdem sibi præstitum, remittit, ideò Dominus
Episcopus Franciscus Wilhelmus, ejusq; Successores sicut & Capitu-
lum, Status & subditi dicti Episcopatus, virtute præsentium obligati
sunt, ad solvendum dicto Domino Comiti ejusvè mandatario, Hambur-
gi spacio quatuor annorum à die publicatæ pacis numerandorum,
octuaginta millia thalerorum Imperialium, ita ut singulis annis vice-
na millia Hamburgi, ad manus dicti Comitis ejusve mandatarii ex-
solvere & numerare teneantur, executionem non patentes, ex lege com-
muni hujus Pacificationis suas vires obtinente.

Secundò: Restituatur dictus Episcopatus Osnabrugensis totus &
integer cum omnibus suis appertinentiis, secularibus & Ecclesiasticis,
moderno Domino Episcopo Francisco Wilhelmo; pleno jure possiden-
dus, prout uniformis, perpetuæq; Capitulationis leges communi Prin-
cipis Francisci Wilhelmi, Domusq; Brunsvigo Luneburgicæ & Capitu-
larium Episcopatus Osnabrugensis consensu jam incundæ sancierint.

Tertiò: Status Religionis ac cœtus Ecclesiastici, totiusq; Cleri
utriusq; Religionis, tam in ipsa Urbe Osnabrugensi, quàm in reliquis
ad hunc Episcopatum pertinentibus ditonibus, oppidis, villis, pagis,
omnibusq; aliis locis maneat & reducatur in eum, qui fuit die prima
Januarii Anno millesimo sexcentesimo vigesimo quarto Statum, ita ta-
men, ut prius fiat singularis quædam determinatio & dispositio de iis,
quæ post annum millesimum sexcentimum vigesimum quartum quo-
ad verbi Ministros & divinum cultum mutata deprehenduntur, etiam
supradictæ Capitulationi inferenda, caveatq; Dominus Episcopus per
litteras Reversales Statibus & subditis suis, homagio (quatenus obser-
vantia ab antiquo obtinuit) ab ipsis recepto, jura ac privilegia salva
fore & quæ præterea futuræ Episcopatus administrationi, Statuumq;
& subditorum securitati utrinq; necessaria videbuntur.

Quartò: Defuncto eodem Domino Episcopo succedat in Episco-
patu Osnabrugensi, Dominus Ernestus Augustus Dux Brunsvicensis &

Cathe-
ura.
Cathe-
e Con-
ducum
icatu-
rum.
re, su-
ne ce-
ymita-
in art.
gionis
, lineæ
t dicti
lectori
enerit,
lbim,
tribu-
medicæ
peria-
Win-
decre-
gapo-
quam
Pacem
in Ar-
opatus
ut in-
Osna-
Sacri
icam
alter-
er Ca-
tholi-

Luneburgensis atq; adeo vi hujus Pacis publicæ sit designatus ejusdem
Succesor, teneaturq; Capitulum Cathedrale Osnabrugense, ut & reli-
qui Status & subditi statim post decesum aut resignationem moderni
Episcopi, eundem Dominum Ernestum Augustum in Episcopum reci-
pere ac dicti Status & subditi isti fini intra trimestre à conclusâ hac Pa-
ce computandum, ipsi solitum ut suprâ præstare homagium juxta con-
ditiones in Capitulatione perpetuâ cum Capitulo ineunda positas.

Quod si verò Dux Ernestus Augustus post obitum moderni Epi-
scopi non fuerit superstes, teneatur Capitulum alium ex Domini Geor-
gii Ducis Brunsvicensis & Luneburgensis posteris in Episcopum suum
postulare, conditionibus tamen in recepta Capitulatione uniformi in-
itis perpetuò observandis. Eo autem demortuo aut ultrò resignan-
te, teneatur dictum Capitulum vel electione vel postulatione Præsulem
Catholicum sibi præficere, sin verò hac in parte vel Canonorum ne-
gligentia vel discordia interceserit, locus sit ordinationi Juris Cano-
nici & Consuetudini Germaniæ, salva tamen Capitulatione perpetua,
ut & hac transactione: & sic perpetuò admittatur alternativa succes-
sio inter Catholicos Episcopos ex gremio Capituli electos, vel aliunde
postulatos; atque Augustanæ Confess. addictos, sed non alios, quàm
ex familia modò nominati Ducis Georgii descendentes; & quidem si
plures sint Principes è natu minoribus eligatur vel postuletur Episcopus,
nullis verò existentibus natu minoribus, sufficiatur unus ex Principibus
regentibus. Illis autem deficientibus, succedat tandem Ducis Augusti
posteritas, alternatione, uti dictum, inter ipsam & Catholicos perpetuâ.

Quintò: Teneatur non solum memoratus Dux Ernestus Augustus,
sed etiam omnes & singuli ex familia Ducum Brunsvicensium & Lune-
burgensium Augustanæ Confess. addictorum, in hoc Episcopatu alter-
natim succedentium, Statum Religionis, cœtus Ecclesiastici, totiusq;
Cleri, tam in ipsa urbe Osnabrugensi, quàm in reliquis ad hunc Episco-
patum pertinentibus ditonibus, oppidis, villis, pagis, omnibusq; aliis
locis conservare ac tueri, prout superius Articulo tertio & perpetuâ
Capitulatione dispositum est.

Sextò: Ne etiam durante administratione & Regimine Episco-
pi Augustanæ Confess. addicti, circa censuram Ecclesiasticorum Catho-
licorum, itemque usum & administrationem Sacramentorum, ritu Ro-
manæ Ecclesiæ, ut & cætera quæ sunt ordinis, ulla difficultas aut con-
fusio

fusio suboriatur, horum omnium dispositio, quoties alternativa successio in talem Augustanæ Confess. addictum devenerit, Domino Archiepiscopo Coloniensi velut Metropolitanò reservata, adversus Augustanæ Conf. verò addictos, planè sublata esto. Cætera superioritatis & Regiminis jura in civilibus & criminalibus Augustanæ Conf. Episcopo, juxta Capitulationis leges, illibata permaneant. Quoties verò Catholicus Episcopus in Episcopatu Osnabrugensi rerum potitur, nihilominò in Augustana Conf. sacra arroget sibi juris aut obtineat.

Septimò: Monasterium seu Prælatura Walckenried, cujus hoc tempore Administrator est Christianus Ludovicus Dux Brunsvicensis & Luneburgensis, unà cum prædio Schawen, perpetuo feudi jure Ducibus Brunsvicensibus & Luneburgensibus, itidem à Cæsarea Majestate & Imperio, cum omnibus pertinentiis, juribusq; conferatur, eodem prorsus, quo suprà inter Ducum Brunsvicensium & Luneburgensium familias succedendi ordine, annullato jure advocatiæ, aliisq; Episcopatus Halberstadiensis & Comitatus Hohnsteinensis prætensionibus omninò sublati.

Octavò: Ducibus quoq; Brunsvicensibus & Luneburgensibus restituantur Monasterium Gröningense, quod ante hac acquisitum Episcopatu Halberstadiensi ceserat: reservatis etiam juribus, quæ dictis Ducibus in castrum Westerburg competunt, nec minùs infeudatio Comiti à Tattenbach à Ducibus facta, eoq; nomine initæ leges perinde ut jura crediti & pignoris Ducis Christiani Ludovici Vicario Friderico Schenkio à Winterstet in Westerburg competentia, facta tecta maneant.

Nonò: Debitum à Friderico Ulrico Duce Brunsvicensi & Luneburgensi cum Rege Daniæ contractum, & per hunc in pacificatione Lubecensi, Sacræ Cæsareæ Majestati cessum, posteaq; Cæsareæ militiæ Præfecto Comiti Tyllio donatum, quod attinet, cum moderni Duces Brunsvicenses & Luneburgenses se ad hoc debitum persolvendum ob plures rationes teneri negaverint, eaque de re etiam per Legatos Plenipotentiariorum Coronæ Sueciæ instanter actum sit, amore Pacis remissio & expunctio totius istius debiti & obligationis dictis Ducibus, eorumq; hæredibus & Provinciis concessa esto.

Decimò: Cùm Duces Brunsvicenses & Luneburgenses Cellenses Linæ Capitulo Ratzenburgensi pro sorte viginti millium florenorum annuas pensiones, usq; dum pependerit, alternatione jam cesante

usdem
& reli-
moderni
n reci-
nac Pa-
ta con-
tas.
ni Epi-
i Geor-
n suum
ormi in-
signan-
æfulem
um ne-
s Cano-
erpetua,
succes-
aliunde
s, quàm
idem si
iscopus,
cipibus
Augusti
erpetuâ.
ugustus,
& Lune-
tu alter-
totiusq;
Episco-
sq; aliis
erpetuâ
Episco-
a Catho-
ritu Ro-
aut con-
fusio

cèssent quoque annuæ illæ pensiones, abolito prorsus debito, ut & aliæ quavis obligatione.

Undecimò: Ducis etiam Augusti duobus filiis natu minoribus Antonio Ulrico & Ferdinando Alberto conferantur duæ præbendæ in Episcopatu Strasburgensi primò vacaturæ: eâ tamen conditione, ut dictus Dominus Dux Augustus renunciât prætensionibus suis, quas in unum alterumve Canonicatum ante hac habuit vel habere poterat.

Duodecimò: Vice versâ iidem Duces Postulationibus & Coadjutoriis in Archiepiscopatus Magdeburgensem & Bremensem, itemque Halberstadiensem & Ratzenburgensem plenissimè renunciât, ita ut quæ circa hosce Archi-Episcopatus & Episcopatus superiùs in hoc pacificationis instrumento disposita sunt, citra ipsorum contradictionem effectum habere debeant, Capitulis utrobique in eo statu permanentibus, quo superiùs conventum est,

XIV.

De summa 12000. Imperialium Domino Christiano Wilhelmo Marchioni Brandenburgico ex Archiepiscopatu Magdeburgensi quotannis solvendorum, conventum est, ut cœnobium & Præfecturæ Zinna & Loburg, dicto Domino Marchioni statim tradantur, cum omnibus pertinentiis & omnimodâ Jurisdictione, solo territorii jure excepto: Atque his Præfecturis idem Marchio utatur fruatur ad dies vitæ, absq; ulla rationum redditione: Hâc tamen lege, ut in Politicis & Ecclesiasticis nullum planè subditis afferatur præjudicium.

Quia porrò ut totus Archiepiscopatus, ita etiam jam nominatum cœnobium & Præfecturæ, temporum injuria valde sunt devastata: Ideo à moderno Domino Administratore Domino Marchioni, sine mora, ex collectis in Archiepiscopatu ad hoc instituendis solvantur tria millia thalerorum Imperialium ab ipso Marchione vel ejus hæredibus non restituenda.

Præterea placuit, ut post fata Domini Marchionis, ratione & nomine non præstitorum alimentorum, descendentes ipsius eorumque hæredibus, liceat dictum cœnobium atque Præfecturas per integrum, quinquennium retinere, iisque sine rationum redditione, cum omnibus suis pertinentiis & juribus uti frui. Elapso verò quinquennio, prædictæ præfecturæ, earundemq; jurisdictionis redditus & proventus Archiepiscopatui absq; tergiversatione restituantur, nec superiùs memoratæ summæ

summae titulo quicquam ulterius moveatur vel petatur. Et praedicta omnia observentur, etiamsi propter Domini Electoris Brandenburgici aequivalentem recompensationem Archiepiscopatus Magdeburgensis ad Dominum Electorem, ejusque haeredes ac successores pervenerit.

XV.

Circa causam Hasso-Casellanam conventum est, ut sequitur.

Primò omnium Domus Hasso-Caselana, omnesq; ejus Principes maximè Domina Amelia Elisabetha Hassiæ Landgravia, ejusque filius Dominus Wilhelmus, illorumq; haeredes, ministri, officiales, vasalli, subditi, milites & alii quocunque modo illis addicti, nullo prorsus excepto, non obstantibus contrariis pactis, processibus, proscriptionibus, declarationibus, sententiis, executionibus & transactionibus, sed illis omnibus, ut & actionibus vel praetensionibus, ratione damnorum & injuriarum, tam neutralium, quam belligerantium annullatis, universalis Amnistiae supra sancitae, & ad initium belli Bohemici cum plenaria restitutione reductae (exceptis Caesareae Majestatis & Domus Austriae Vasallis & subditis haereditariis, quemadmodum de iis in §. Tandem omnes, &c. disponitur) omniumque beneficiorum ex hac & Religiosa Pace provenientium, pari cum caeteris Statibus jure, prout in Articulo incipiente: Unanimi, &c. disponitur, plenarie participes sunt.

Secundò: Domus Caselana, ejusq; Successores Abbatiam Hirsfeldensem, cum omnibus appertinentiis, secularibus & Ecclesiasticis, sive intra, sive extra territorium, (ut Praepositura Gellingen) sitis; Salvis tamen juribus, quae Domus Saxonica à tempore immemoriali possidet, retineant, & eo nomine investituram à Caesarea Majestate toties, quoties casus evenerit, petant, & fidelitatem praestent.

Tertiò: Jus directi & utilis Domini in Praefecturas Schaumburg, Bückenburg, Saxenhagen & Statthagen, Episcopatus Mindano antehac assertum & adjudicatum, porrò ad Dominum Wilhelmum, modernum Hassiæ Landgravium, ejusq; Successores plenarie in perpetuum, citra ulteriorem dicti Episcopatus, aut alterius cujusvis contradictionem aut turbationem pertineat, salva tamen Transactione inter Christianum Ludovicum Ducem Brunsvico-Lunenburgensem & Hassiæ Landgraviam, Philippumque Comitem de Lippe inita, firmâ etiam manente, quae inter eandem Landgraviam & dictum Comitem inita est, conventionem.

Con-

alia
ribus
de in
e, ut
as in
rat.
adju
mque
ita ut
oc pa
onem
anen-
elmo
quot-
Zinna
nibus
epto:
absq;
lesia-
mina-
stata:
e mo-
ur tria
edibus
& no-
mque
grum
omni-
o, pra-
Archi-
noratæ
ummæ

Conventum præterea est, ut pro locorum hoc bello occupatorum restitutione & indemnitate causa Domina Landgravia Hassiæ tutrici ejusq; filio, hujusve Successoribus Hassiæ Principibus ex Archiepiscopatibus, Moguntinensi & Coloniensi; Episcopatibus item Paterbornensi, Monasteriensi & Abbatia Fuldensi sexies centena millia thalerorum Imperialium bonitate Imperialibus Constitutionibus modernis correspondentium, intra spatium novem mensium, à tempore ratificationis Pacis computandum Casellis solventium periculo & sumptibus pendantur, nec contra promissam solutionem ulla exceptio, ullusve prætextus admittatur, multò minus summa conventa ullo arresto afficiatur.

Ut etiam Domina Landgravia de solutione tantò securior sit, sequentibus conditionibus retineat Neüs, Cosfeld & Neuhaus, inque iis locis sua, sibiq; solum obligata præsidia habeat; eâ quidem lege, ut præter Officiales & alias personas in præsidiis necessariis dictorum trium locorum præsidia conjunctim non excedant numerum mille ducentorum peditum, & centum equitum, Domina Landgravia dispositioni relicto, quot cuivis dictorum locorum peditum & equitum imponere, quemve huic vel illi præsidio præficere velit.

Præsidia autem secundum ordinationem de sustentatione Officialium & militum Hassiacis hæctenus consuetam alantur, & quæ ad conservanda fortalitia necessaria sunt, præstentur ex Archi- & Episcopatibus, in quibus dicta arx & civitates sunt sitæ, absq; summæ suprâ nominatæ diminutione. Integrum autem sit ipsis præsidiis contra morosos & tardantes, sed non ultra debitam summam exequi. Jura autem superioritatis & jurisdictio tam Ecclesiastica, quàm secularis & redditus nominatarum arcis & civitatum Domino Archiepiscopo Coloniensi sint salva.

Quamprimùm verò post ratificatam Pacem Domina Landgraviæ trecenta millia thalerorum Imperialium fuerint exsoluta, restitutâ Neusfiâ retineat Cosfeld solum & Neuhaus; ita tamen ut præsidium Neusfiânium in Cosfeld & Neuhaus non deducat, vel ejus nomine quicquam ulterius exigat, nec præsidia in Cosfeld numerum sexcentorum peditum & quinquaginta equitum, in Neuhaus autem centum peditum excedant. Sin autem intra terminum novem mensium Domina Landgraviæ integra summa non dependatur, non tantum Cosfeld & Neuhaus, donec

donec plenaria subsecuta fuerit solutio, sed etiam pro residuo summae
 ejusque singulis centenis, quinque annuatim Imperiales, donec residu-
 um summae exsolutum fuerit, pensionis nomine solvantur, & tot Prae-
 fecturarum ad supra nominatos Archi- & Episcopatus atque Abbatiarum
 pertinentium & Hassiae Principatui vicinarum, quot praestandis & ex-
 solvendis pensionibus sufficiunt, Quaestores & Receptores Dominae Land-
 graviae juramento obstringantur, ut de redditibus annuas residuae sum-
 mae pensiones solvant; non obstante Dominorum suorum prohibitione.

Quod si verò Quaestores & Receptores in solvendo moras nectant,
 aut redditus alio conferant, Domina Landgravia exequendi & ad solu-
 tionem quovis modo illos adigendi, liberam habeat potestatem, de re-
 liquo jure territoriali Domino proprietatis interea semper salvo. Si-
 mul ac verò Domina Landgravia totam summam cum pensionibus à
 tempore morae acceperit, restituat illicò loca jam denominata, cautio-
 nis loco interim retenta, pensiones cessent, & Quaestores atque Rece-
 ptores, quorum facta fuit mentio, juramenti nexu sint liberati.

Quarum autem Praefecturarum redditus pensionibus contingente
 mora solvendis, sint assignandi, ante ratificationem Pacis eventualiter
 conveniet, quae conventio non minoris sit roboris, quam ipsum
 Pacis Instrumentum.

Praeter loca autem securitatis causa, ut memoratum, Dominae
 Landgraviae relinquenda & post solutionem demum restituenda, resti-
 tuat illi nihilominus ratificatione Pacis subsecuta, omnes Provincias
 & Episcopatus, nec non illorum urbes, praefecturas, oppida, fortalitia,
 propugnacula, & omnia deniq; bona immobilia, nec non jura inter
 haec bella ab ipsa occupata, ita tamen ut tam in praefatis tribus locis
 cautionis nomine retinendis, quam reliquis omnibus restituendis non
 solum Annonam & omnia ad bellicum apparatus spectantia, quae in-
 ferri vel fieri curavit per subditos evehenda, Dominae Landgraviae &
 supradictis Successoribus.

Quae verò ab ipsa non illata, sed in locis occupatis tempore oc-
 cupationis reperta sunt, & adhuc extant, ibi permaneant, sed ut etiam
 fortificationes & alia durante occupatione exstructa, eatenus destruan-
 tur, ne tamen urbes, oppida, arces vel castra cujusvis invasionibus &
 deprædationibus pateant.

Et quamvis Domina Landgravia praeterquam ab Archi- & Epi-
 H scopa-

ato-
 asiae
 rchi-
 ater-
 tha-
 oder-
 rati-
 mpti-
 allus-
 rresto
 it, se-
 que iis
 ge, ut
 m tri-
 le du-
 isposi-
 m im-
 officia-
 d con-
 icopa-
 rà no-
 ra mo-
 ra au-
 s & re-
 Coloni-
 lgraviae
 à Neus-
 Neusfia-
 icquam
 peditū
 m exce-
 andgra-
 euhaus,
 donec

scopatibus Moguntinensi, Coloniensi, Paderbornensi, Monasteriensi & Abbatia Fuldensi à nemine restitutionis & indemnitate loco aliquid poposcerit, & sibi eo nomine à quoquam alio quicquam solvi omnino noluerit, pro rerum tamen & circumstantiarum æquitate placuit toti Conventui, ut salva manente dispositione §. præcedentis inchoantis: Conventum præterea est, &c. etiam cæteri Status, cujuscunque generis, cis & ultra Rhenum, qui prima Martii hujus anni Hasfiacis contributionem dependerunt, secundum proportionem contributionis exsolutæ toto hoc tempore observatam, ad conficiendam summam superius positam, & militum præsidiariorum sustentationem, ratam suam supra nominatis Archi- & Episcopatibus atque Abbatia conferant, & damnum si quod solventes ob unius vel alterius moram perpesi fuerint, morosi resarciant, nec executionem contra tergiversantes instituendam Cæsareæ Majestatis aut Regiæ Majestatis Suedicæ, vel etiam Hasfiæ Landgraviæ Officiales aut milites impediant, neq; etiam fas sit Hasfiacis quemquam in præjudicium hujus declarationis eximere, in verò qui suam quotam ritè persolverint, ab omni eatenus onere liberi erunt.

Quod controversias inter Domus Hasfiacas Casfelanam & Darmstadinam, super successione Marpurgensi agitata, attinet: quandoquidem ex Casellis die decima quarta mensis Aprilis proximè elapsi, consensu partium unanimi accedente, penitus sunt compositæ; Placuit transactionem istam, cum suis annexis & recessibus, sicut ea Casellis inita & à partibus subsignata Conventuiq; huic insinuata fuit, vigore instrumenti hujus, ejusdem planè esse roboris, ac si verbis totidem hisce tabulis inserta comprehenderetur, nec à partibus transigentibus, nec aliis quibusvis sub prætextu sive pacti, sive Juramenti, sive alio quocunq; ullo unquam tempore convelli posse, quin imò ab omnibus, etiamsi aliquis ex Interessatis eam fortè confirmare detrectet, exactissimè observari debere.

Sicut etiam Transactio inter defunctum Dominum Wilhelmum Hasfiæ Landgravium, & Dominos Christianum & Wolradum, Comites Waldecia, die undecimo Aprilis Anno millesimo sexcentesimo trigésimo quinto facta, & à Domino Georgio Hasfiæ Landgravio die decima quarta Aprilis Anno millesimo sexcentesimo quadragésimo octavo ratificata, non minus, vigore hujus Pacificationis, perpetuum & plenissimum

firmum robur obtinebit, omnesque Hassiæ Principes pariter ac Comites Waldecia obligabit.

Firmum quoque maneat & inviolabiliter custodiatur Jus primogeniturae in qualibet Domo Hassiæ Castellana & Darmstadinâ introductum, & à Caesarea Majestate confirmatum.

XVI.

Simulatque verò Instrumentum Pacis à Dominis Plenipotentariis & Legatis subscriptum & signatum fuerit, cesset omnis hostilitas, & quæ supra conventa sunt, utrinque è vestigio executioni mandentur.

Inprimis quidem Imperator ipse per universum Imperium Edicta promulget & seriò mandet iis, qui hisce pactis & hac Pacificatione ad aliquid restituendum vel præstandum obligantur, ut sine tergiversatione & noxa, intra tempus conclusæ & ratificandæ Pacis præstent & exequantur transacta, injungendo tam Directoribus *Ausschreibende Fürsten* / quàm Præfectis militiae circularis *Creyß Obristen* / ut ad requisitionem restituendorum, juxta ordinem Executionis & hæc pacta, restitutionem ejusque promoveant & perficiant. Inferatur etiam Edictis clausula, ut, quia circuli Directores *die ausschreibende Fürsten* / aut Præfectus militiae circularis, *Creyß Obristen* / in causa vel restitutione propria minus idonei executioni esse censentur, hoc in casu, itemque si Directores vel Præfectum militiae circularis repudiare commissionem contingat, vicini Circuli Directores, aut Præfecti militiae circularis eodem executionis munere etiam in alios Circulos ad restituendorum requisitionem fungi debeant.

Quod si etiam restituendorum aliquis, Caesareanos Commissarios ad alicujus restitutionis, præstationis vel executionis actum necessarios censuerit, quod ipsorum optioni relinquatur, etiam illi sine mora dentur.

Quo casu, ut rerum transactarum effectus tantò minus impediatur, tam restituentibus, quàm restituendis liceat statim conclusâ & subscriptâ Pacificatione, binos aut trinos utrinque nominare Commissarios, è quibus Caesarea Majestas unum à restituendo, alterum à restituente nominatum, pares tamen numero, ex utraque Religione eligat, quibus injungatur, ut omnia, quæ vigore hujus transactionis oportet, absque mora exequantur. Sin autem restituentes Commissarios nominare neglexerint, Caesarea Majestas ex iis, quos restituendus nominaverit,

averit, unum diligit, aliumq; pro suo arbitrio, observatâ tamen utrobiq; diversæ Religionis addictorum paritate, adjunget, quibus commissionem executionis demandabit, non obstantibus exceptionibus in contrarium factis. Ipsi deinde restituendi mox à conclusione Pacis de transactorum tenore notum faciant interessatis aliquid restitutoris.

Omnes deniq; & singuli, sive Status sive Communitates, sive privati, sive Clerici, sive seculares, qui vigore hujus transactionis, ejusdemq; regularum generalium, vel specialis expressæq; alicujus dispositionis ad restituendum, credendum, dandum, faciendum, aut aliud quid præstandum obstricti sunt, teneantur statim post promulgata Cæsarea Edicta & factum restituendi notificationem, sine omni tergiversatione vel oppositione clausulæ salvatoræ, sive generalis sive specialis alicujus suprâ in Amnestiâ positæ, aut quacunque aliâ exceptione, itemq; sine noxâ aliquâ, omnia ad quæ obligantur, restituere, cedere, dare, facere & præstare.

Nec Directorum & Præfectorum circularis militiæ, aut Commissariorum executioni quisquam, sive Status, sive miles, præsertim præsidarius, sive quilibet alius, sese opponat, sed potius Executoribus assistant, liberumq; sit dictis Executoribus contra eos, qui executionem quovis modo impedire conantur, suis, vel etiam restituendorum viribus uti.

Deinde omnes & singuli utriusque partis captivi sine discrimine fagi vel togæ eo modo, quo inter exercituum Duces cum Cæsareâ Majestatis approbatione conventum est, vel adhuc convenietur liberi dimittantur.

Denique pro militiæ Suedicæ exauctoritate omnes & singuli Electores, Principes, & reliqui Status, comprehensa liberâ & immediatâ Imperii nobilitate (salvâ tamen requisitione hætenus in talibus casibus usitatâ libertateq; & exemptione in futurum salvis) septem sequentium Circulorum Imperii, Electoris Rhenani, superioris Saxonici, Franconici, Suevici, superioris Rhenani, Westphalici & Inferioris Saxonici, teneantur in medium conferre quinque myriades Imperialium thalerorum in monetâ per Imper. Romanum usitata, idq; tribus terminis, primo termino (Statibus in Circulo Electorali, ut & superiori Rheno Francofurtum ad Mœnum, superioris Saxonie Lipsiam sive Brunsvigam, Franconie Norimbergam, Sueviae Ulmam, Westphalie Bremam vel

vel Monasterium, & inferioris Saxoniae Hamburgum, suam cujusque
 quoram conferentibus) octodecim centena millia Imperialium thale-
 rorum in numeratâ pecuniâ (pro cujus summâ faciliori solutione im-
 petranda liceat illos subditos, qui ex Amnestiâ veniunt restituendi, non
 moderno ipsorum possessori, sed vero Domino, cui ex Amnestia re-
 stituendi sunt, statim à conclusâ pace, etiam ante factam restitutionem,
 secundum ipsorum quotam & proportionem collectare, nec in exigen-
 dis illis collectis moderni possessores ullum creent impedimentum)
 & duodecies centena millia per assignationes ad certos Status, super
 quorum solutione tolerabilibus conditionibus facienda, à quolibet
 Statu inter conclusam & ratificandam pacem, cum officiali militari sibi
 assignato ex æquo & bono conveniendum.

Quâ conventionem, ut & ratificationum commutatione factâ, di-
 ctorum octodecim centenorum millium thalerorum solutio, militiae
 exauctoratio, & locorum evacuatio, statim pari pasu peragantur: nec
 ob ullam aliam causam differantur: cesantibus statim à conclusâ pa-
 ce contributionibus & omnis generis exactionibus, salvâ tamen præ-
 sidiariorum militum, cæterarumq; copiarum sustentatione, ad tolera-
 bilem modum convenienda, salva itidem iis Statibus, qui suam por-
 tionem solverunt, vel cum assignatis officialibus, quoad solutionem
 suarum portionum amicabiliter convenerunt, à suis Constabulis, ob
 horum solvendi moram sibi illatorum damnorum repetitione. Re-
 liquarum duarum myriadum, priorem quidem sub finem anni proxi-
 mi à factâ exauctoratione computandi, alteram verò in fine anni pro-
 ximè insequentis, utramq; thaleris Imperialibus, eorumve, in alia per
 Imperium usitatâ monetâ, valore, ad supradicta loca Regiæ Majestatis
 Suedicæ, ad id, cum potestate deputatis ministris dicti septem Circu-
 lorum Status bona fide sunt exsolvendi. Sicuti autem dicti septem Cir-
 culi soli militiae Suedicæ, sine præensione alterius, assignati intelligen-
 tur, ita singuli eorum Electores, Principes & Status eam tantum portio-
 nem, quæ juxta matriculam & cujusq; loci observantiam & extraditam
 hic designationem unicuiq; præstanda incumbit, pendere debebunt.

Nec ullus Status vel à solutione immunis sit, vel majori numero det-
 rimer Monat prægravetur, vel pro alio suo Constatu, aliisq; bellige-
 rantium militibus plus solvere teneatur multò minus represaliis vel
 arrestis eo nomine prægravetur: neq; etiam ullus Status in modo suos
 collectan-

men u-
 com-
 bus in
 acis de
 turis.
 ve pri-
 , ejus-
 dispo-
 aliud
 ata Cæ-
 rgiver-
 specia-
 ptione,
 cedere,
 ommis-
 a præsi-
 us assi-
 tionem
 m viri-
 crimine
 reæ Ma-
 beri di-
 nguli E-
 mediata
 us casu-
 sequen-
 ci, Fran-
 Saxonii-
 am tha-
 rminis,
 Rhena-
 e Brun-
 Bremam
 vel

collectandi, vel à milite aut **Constatu**, vel ullo alio, sub quocunq; prætextu, de facto impediatur.

Quod ad circulum Austriacum & Bavaricum attinet, cum ille (præter factam in hoc Pacificationis conventu à Statibus Imperii promissionem, se in proximis Imperii Comitibus suæ Cæs. Majestati pro hætenus tolleratis belli sumptibus, subsidium è collectis Imperii præstandum decreturos) solvendi exercitui immediato Cæsareano stipendiis. Hic verò pro Bavarico milite sepositus sit, solutionis conventio & exactio in Circulo Austriaco penes Sacram Cæsaream Majestatem esto, in Circulo autem Bavarico observetur idem collectandi, & solvendi modus, qui in reliquis Circulis: executio tamen ut & in cæteris septem Circulis, fiat secundùm Constitutiones Imperii.

Ut autem Regia Majestas Sueciæ eò securior, certiorq; sit de infalibili singulorum terminorum præstatione, singuli septem dictorum Circulorum Electores, Principes & Status, vigore hujus conventionis, se ad suam quisq; quotam, condicò tempore, locoq; bona fide solvendum, spontè idque sub hypothecâ omnium suorum bonorum, obligant: ita quidem, ut si mora ullius intervenerit, omnes Imperii Ordines potissimùm verò cujusq; Circuli Directores, Ducesq; vi articuli Assurationis Pacis, teneantur promissa ceu rem judicatam exequi, absque ullo ulteriori juris processu vel exceptione.

Restitutione ex capite Amnestiæ & Gravaminum facta, liberatis captivis, ratihabitionibus commutatis & præstitis iis, quæ de primo solutionis termino supra conventa sunt, omnia utriusque partis militaria præsidia, sive Imperatoris ejusque sociorum & foederatorum, sive Regina, Regniq; Sueciæ & Landgraviæ Hassiæ, eorumque foederatorum & adhærentium, aliove quocunq; nomine imposita fuerint, ex Civitatibus Imperii ac omnibus aliis locis restituendis, sine exceptionibus, mora, damno & nova pari pasu educantur.

Loca ipsa, civitates, urbes, oppida, arces, castella, fortalitia, tam quæ per Regnum Bohemiæ, aliasque terras Imperatoris Domusq; Austriacæ hæreditarias, quàm cæteros Imperii Circulos à partibus belligerantibus suprascriptis occupata & retenta, vel per armistitii unius vel alterius partis vel quemcunq; alium modum concessa sunt, prioribus & legitimis suis possessoribus & Dominis, sive mediatè, sive immediatè Imperii Status sint, tam Ecclesiasticis, quàm secularibus, comprehensa liberâ

berâ

berâ Imperii Nobilitate, absque mora restituantur, liberæq; eorum dispositioni sive de jure & consuetudine, sive vigore præsentis transactionis competenti permittantur, non obstantibus ullis donationibus, infeudationibus, concessionibus, (nisi ultrò & spontaneâ Status alicujus voluntate alicui factæ sint vel fuerint) obligationibus pro redimendis captivis aut avertendis devastationibus, incendiisque datis, aut aliis quibuscunque titulis, in priorum legitimorum Dominorum possessorumve præjudicium acquisitis, cessantibus etiam pactis & fœderibus; aut quibuscunque aliis exceptionibus prædictæ restitutioni adversantibus, quæ omnia pro nullis haberi debent, salvis tamen iis, quæ & quatenus in præcedentibus articulis circa Regina, Regniq; Sueciæ ut & quorundam Electorum & Principum Imperii Romani satisfactionem, vel æquivalentem recompensationem, sive aliter speciatim excepta & disposita sunt. Atque hæc restitutio locorum occupatorum tam à Cæsareâ Majestate, quàm à Regia Majestate Sueciæ & utriusque lociis fœderatis & adherentibus fiat reciprocè & bona fide.

Restituantur etiam Archiva & documenta literaria, aliaque mobilia, ut & tormenta bellica, quæ in dictis locis tempore occupationis reperta sunt, & adhuc ibi salva reperiuntur. Quæ verò post occupationem aliunde eò invecata sunt, sive in præliis capta, sive ad usum & custodiam eò per occupantes illata fuerunt, unâ cum annexis, ut & bellico apparatu, iisdem quoque secum exportare & avehere liceat.

Teneantur subditi cujuscunq; loci, decedentibus præsidiis & militibus, currus, equos, & naves, cum necessario victu, pro omnibus necessariis avehendis ad loca in Imperio destinata, absq; precio subministrare: quos currus, equos & naves restituere debent Præfecti præsidiorum, militumque hoc modo discedentium, sine dolo & fraude. Liberent etiam Statuum subditi se invicem ab hoc onere vecturæ de uno territorio in aliud, donec ad loca in Imperio destinata pervenerint: nec præsidiorum, aut aliis militiae præfectis aut officialibus, liceat subditos, eorumque currus, equos, naves, & similia eorum usus commodata, omnia vel singula, extra Dominorum suorum, multò minus Imperii fines secum trahere, eoque nomine obsidibus cavere teneantur.

Reddita

Reddita verò sive maritima & limitanea, sive mediterranea fuerint, dicta loca, ab ulterioribus omnibus durantibus hisce bellorum motibus introductis præsiidiis, perpetuò posthac libera sunt & Dominorum suorum (salvo de cætero cujusque jure) liberæ dispositioni relinquuntur.

Nulli autem civitati vel nunc vel in futurum ulli præjudicio damnove cedat, quod ab alterutrâ parte belligerantium occupata & inessa fuerat: sed omnes & singulæ cum omnibus, & singulis civibus & incolis tam universalis Amnestiæ, quàm cæteris hujus pacificationis beneficiis gaudeant: iisque de cætero omnia sua jura & privilegia in sacris & profanis, quæ ante hos motus habuerunt, facta tectaq; manent. Salvis tamen juribus superioritatis, cum inde dependentibus pro singulis quarumcunq; Dominis.

Denique omnium belligerantium in Imperio partium copiæ & exercitus dimittantur & exauctorentur, eo tantum numero in suos cujusq; proprios Status traducto, quem quæque pars pro sua securitate judicaverit necessarium.

Tam exauctoratio verò militiæ, quàm restitutio locorum ad præfixum tempus eo ordine, modoq; fiant, de quibus inter generales Exercituum Duces convenient, observatis tamen quoad rem ipsam iis, quæ in puncto satisfactionis militiæ conventa sunt.

XVII.

Pacem hoc modo conclusam promittunt Cæsarei & Regii, Ordinumq; Imperii Legati & Plenipotentarii, respectivè ab Imperatore & Regina Sueciæ, Sacriq; Imperii Romani Electoribus, Principibus & Statibus, ad formam hic mutuò placitam ratihabitum iri, seseque infalibilibiter præstituros, ut solennia ratihabitionum instrumenta intra spacium octo septimanarum à die subscriptionis computandarum, hic Osnabrugis præsententur & reciprocè, ritèq; commutentur.

Pro majori etiam horum omnium & singulorum pactorum firmitudine & securitate, sit hæc Transactio perpetua lex & pragmatica Imperii sanctio, in posterum æquè ac aliæ Leges & Constitutiones fundamentales Imperii, nominatim proximo Imperii Recessu ipsiq; Capitulationi Cæsareæ inferenda, obligans non minùs absentes, quàm præsentés, Ecclesiasticos æquè ac Politicos, sive Status Imperii sint, sive non, eaque tam Cæsareis, Procerumq; Consiliariis & Officialibus, quàm tribuna-

tribunalium omnium Judicibus & Assessoribus tanquam Regula, quam perpetuò sequantur, præscripta.

Contra hanc Transactionem, ullumve ejus articulum aut clausulam, nulla jura Canonica vel civilia, communia vel specialia Conciliorum decreta, privilegia, indulta, edicta, commisiones, inhibitiones, mandata, decreta, rescripta, litispendentiæ, quocunq; tempore latae sententiæ, res judicatae, Capitulationes Cæsareæ & aliæ, Religiosorum ordinum regulæ aut exemptiones, sive præteriti sive futuri temporis protestationes, contradictiones, appellationes, investiturae, transactiones, juramenta, renunciationes, pacta seu dedititia seu alia, multò minus edictum Anni millesimi sexcentissimi vigesimi noni, vel Transactio Pragensis, cum suis appendicibus aut concordata cum Pontificibus, aut intermissica Anni millesimi quingentesimi quadragesimi octavi, illave alia statuta sive Politica sive Ecclesiastica, decreta, dispensationes, absolutiones, vel ullæ aliæ quocunq; nomine aut prætextu excogitari poterint, exceptiones, unquam allegentur, audiantur aut admittantur, nec uspiam contra hanc transactionem in petitorio aut possessorio seu inhibitorii seu alii Processus vel commisiones unquam decernantur.

Qui verò huic transactioni, vel paci publicæ, consilio vel ope contravenerit, vel executioni aut restitutioni repugnaverit, vel etiam legitimo modo supra convento & sine excessu facta restitutione sine legitima causæ cognitione, & ordinaria juris executione restitutum, de novo gravare tentaverit, sive Clericus sive Laicus fuerit, pœnam fractæ pacis ipso jure & facto incurrat, contraque eum juxta constitutiones Imperii restitutio & præstatio, cum pleno effectu decernatur & demandetur.

Pax verò conclusa nihilominus in suo robore permaneat, teneanturque omnes hujus transactionis consortes, universas & singulas hujus pacis leges contra quemcunq; sine Religionis distinctione, tueri & protegere, & si quid eorum à quocunq; violari contigerit, læsus lædentem imprimis, quidem à via facti dehortetur, causâ ipsâ vel amicabile compositioni vel juris disceptationi submissâ.

Veruntamen si neutro horum modorum intra spatium trium annorum terminetur controversia, teneantur omnes & singuli hujus transactionis consortes, junctis cum parte læsa consiliis, viribusque

I arma

a fue-
lorum
Domi-
oni re-
cio da-
& in-
bus &
ationis
a in sa-
mane-
entibus
opia &
uos cu-
uritate
ad præ-
ales Ex-
am iis,

, Ordi-
atore &
& Sta-
e infal-
tra spa-
m, hic

m firmi-
tica Im-
s funda-
Capitu-
am præ-
nt, sive
us, quàm
tribuna-

arma sumero ad repellendam injuriam à passo moniti, quod nec amicitiae nec juris via locum invenerit, salva tamen de cætero uniuscujusque jurisdictione, justitiæque juxta cujusque Principis aut Status leges & constitutiones, competenti administratione.

Et nulli omninò Statuum Imperii liceat jus suum vi vel armis persequi, sed si quod controversiæ, sive jam exortum sit, sive post hac inciderit, unusquisque jure experiatur, secus faciens reus sit fractæ pacis. Quæ verò judicis sententia definita fuerint, sine discrimine Statuum, executioni mandentur, prout Imperii leges de exequendis sententiis constituunt.

Ut etiam pax publica tantò meliùs conservari possit, redintegrentur Circuli, & statim ac undecunq; turbarum vel motuum aliqua initia apparent, observentur ea, quæ in Constitutionibus Imperii de Pacis publicæ executione & conservatione disposita sunt.

Quoties autem milites quâvis occasione, aut quocunque tempore, per aliorum territoria aut fines aliquis ducere velit, transitus hujusmodi instituatur ejus, ad quem transeuntes milites pertinent, sumptu, atq; adeo, sine maleficio, damno & noxa eorum, quorum per territoria ducuntur: ac deniq; omninò observentur, quæ de conversatione Pacis publicæ Imperii Constitutiones decernunt & ordinant.

Hac Pacificatione comprehendantur ex parte Serenissimi Imperatoris omnes suæ Majestatis fœderati & adhærentes, inprimis Rex Catholicus, Domus Austriaca, Sacri Imperii Romani Electores, Principes, interq; eos etiam Dux Sabaudia, cæteri q; Status, comprehensa libera & immediata Imperii Nobilitate, & Civitates Anseaticæ, item Rex Angliæ, Rex & Regna Dania, Norwegiæq; cum annexis provinciis, ut & Ducatu Schleswicensi, Rex Polonia, Dux Lotharingiæ, omnesq; Principes & Respublicæ Italia, ordinesq; fœderati Belgii & Helvetiæ, Rhetiæque, Princeps etiam Transylvania.

Ex parte verò Serenissimæ Regina, Regniq; Sueciæ omnes ejus fœderati & adhærentes, inprimis Rex Christianissimus, tum Electores, Principes, Status, liberâ & immediatâ Imperii Nobilitate comprehensa & Civitates Anseaticæ; item Rex Angliæ Rex & Regna Dania Norvvegicæque cum annexis Provinciis, ut & Ducatu Schleswicensi, Rex Polonia, Rex & Regnum Lusitaniæ, Magnus Dux Muscoviæ, Respublica Veneta, fœderatum Belgium, Helvetii Rhetiæque, & Princeps
In

In quorum omnium & singulorum fidem majusque robur, tam
 Cæsarei, quàm Regii Legati, nomine verò omnium Electorum, Princi-
 pum ac Statuum Imperii ad hunc actum specialiter ab ipso (vigore
 conclusi die decimo tertio Octobris Anni infrà mentio nati facti & ipso
 die subscriptionis sub Sigillo Cancellariæ Moguntinæ Legationi Sue-
 dicæ extraditi :) Deputati, nimirum.

Electoralis Moguntinus, Dominus Nicolaus Georgius de Reiger-
 sperg, Eques Cancellarius: Electoralis Bavaricus, Dominus Joan-
 nes Adolphus Krebs, Consiliarius intimus: Electoralis Brandenbur-
 gicus, Dominus Joannes Comes in Sain & Witgenstein, Dominus in
 Homburg & Valendar, Consiliarius intimus: Nomine Domus Austria-
 cæ Dominus Georgius Ulricus Comes à Wolckenstein Consiliarius
 Cæsareo-Aulicus: Dominus Cornelius Gobelius Episcopi Bamber-
 gensis Consiliarius: Dominus Sebastianus Wilhelmus Meel, Episcopi
 Herbipolensis Consiliarius intimus: Dominus Joannes Ernestus Du-
 eis Bavaricæ Consiliarius Aulicus: Dominus Wolffgangus Conradus à
 Tumbshirn, Consiliarius Aulicus Saxonico-Aldenburgensis & Cobur-
 gensis: Dominus Augustus Carpzovius, Consiliarius Saxonico-Alden-
 burgensis & Coburgensis: Dominus Joannes Fromhold, Domus Bran-
 denburgicæ Culmbacensis & Onoltzbacensis Consiliarius intimus:
 Dominus Henricus Langenbeck Juris-Consultus, Domus Brunsvico-
 Luneburgicæ lineæ Cellensis Consiliarius intimus: Dominus Jacobus
 Lampadius Juris Consultus lineæ Calenbergensis Consiliarius intimus
 & Procancellarius: Nomine Comitum scamni Wetteraviensis Domi-
 nus Matthæus Wesebecius Juris Consultus & Consiliarius: Nomine
 utriusq; scamni Civitatis Dominus Marcus Otto Argentoratensis;
 Dominus Joannes Jacobus Wolff Ratisbonensis: Dominus David Glo-
 xinius Lubecensis: & Dominus Jodocus Christophorus Kres à Kresen-
 stein Norinbergensis Reipublicæ respectivè Syndici, Senatores, Consi-
 liarii & Advocati, præsens Pacis Instrumentum, manibus Sigillisque
 propriis munierunt & firmarunt, dictique Ordinum Deputati Princi-
 palium suorum ratificationes, formulâ conventa termino suprâ consti-
 tuto, sese extradituros polliciti sunt.

Reliquis Statuum Plenipotentariis liberum relinquendo, velint
 an nolint, nomina sua subsignare, suorumque Principalium ratihabi-
 tio-

Q217C 4347

tiones accersere, sed hoc pacto atque lege ut subscriptione jam nominatorum Deputatorum reliqui Status omnes & singuli, cui subscriptione & ratihabitione supersedent, tam firmiter ad observantiam & mantinentiam eorum, quæ in hoc pacificationis Instrumento continentur, obligati sint, ac si ipsis subscriptio fuerit facta & exhibita ratificatio, nec ulla à Directorio Imperii Romani contra subscriptionem à memoratis Deputatis factam, recipiatur aut valeat, vel protestatio vel contradictio.

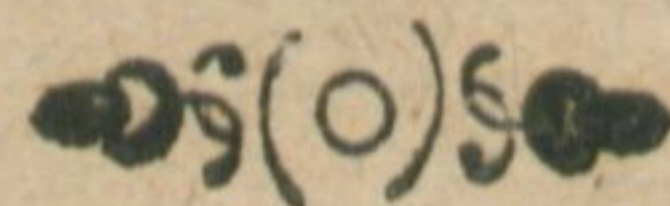
Acta hæc sunt Osnabrugis Westphalorum die decima vigesima quarta Mensis Octobris, Anno Christi Millesimo Sexcentesimo Quadragesimo octavo.

INSTRUMENTUM PACIS
GERMANICO-SVECICUM
IN TOT VERSUS.

Quot Articulis constat, Contractum.

Articulis *Septem & Denis* pax Suecica constat.
Primus amicitiae conjungit foedere partes.
Præteriti immemores læsos vult esse *Secundus*.
Pristina restituit *Ternus* sua Jura cuique.
Enumerat *Quartus* speciales restituendos.
In sacris, *Quintus*, conflata gravamina solvit.
Helvetiis *Sextus* dat libertatis honorem.
Septimus in foedus Calvinum pacis adoptat.
Jura Politiae Statibus *Bis quartus* adumbrat.
Flori restituit veteri *Commercia* *Nonus*.
Bellorum *Decimus* partitur præmia Succis.
Brandenburgiaco *Undecimus* Pomerana resarcit.
Mechlenburgiacis *Bis Senus* adempta rependit.
Brunsvvigungum *Decimi* demulcent munera *terni*.
Dat Confessori *Decimus* solatia *quartus*.
Hasum *Ter quinto* placant & Clerus & Hasus.
Arma *Bis Octonus* sistit, pacemque reducit.
Septimus hanc firmat *Decimus*, redditq; perennem.

WMA

211

mi-
tio-
nu-
tur,
tio,
no-
on-

ima
ua-

22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

ULB Halle 3
004 807 715

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8
 Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

KODAK Color Control Patches
 © The Tiffen Company, 2000

Kodak
 LICENSED PRODUCT

Black
 3/Color
 White
 Magenta
 Red
 Yellow
 Green
 Cyan
 Blue

quoad personas, statum, bona
 aut palam, directe vel indire-
 aut uspiam extra illud (non
 rarium facientibus) inferat,
 & singulae hinc inde, tam an-
 aut factis illatae injuriae, vio-
 ue omni personarum rerumve
 quid eo nomine alter adversus
 oblivione sepultum.

Amnestiae fundamentum uni-
 tores, Principes, Status, (com-
 orumque Vasalli, Subditi, Ci-
 iae Germaniaeve motuum vel
 vel altera parte aliquid pra-
 oratextu illatum est, tam quo-
 & allodialia, quam quoad
 a restituti sunt plenarie in-
 uo ante destitutionem gavisu
 tantibus, sed annullatis qui-
 utationibus.

ones omnes & singulae intel-
 e, tam directi quam utilis do-
 secularia sive Ecclesiastica, si-
 tertio competentibus, salvis
 area, sive in Camera Imperia-
 atis Dycasteriis vertentibus:
 el aliae subsequentes speciales
 nt, sed competentia jura, acti-
 factam demum restitutionem,
 discutiantur & expediantur,
 e universali & illimitatae vic-
 roscriptiones, confiscationes
 vel articulis aliter conventis
 liquid deroget. Nam quan-
 e controversis ejusmodi resti-
 tuti

A 3

